Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...ай 1921 оной ...ан 21-һээ гарана | № 104 (15427) | 1980 оной майн 4, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ПАРТИИН ХУРСА ЗЭБСЭГ

...оедэр Эхэ ороноймнай ажалшад совет хэблэлэй ...орые тэмдэглэхэнь. 1912 оной апрелиин 22-то (майн ...) В. И. Ленинэй эмхидхэһэн «Правда» газетын ту... ...ын номер гараһан юм. Энэ үдэр совет хэблэлэй үдэр ...тоологдодог болоһоор, мүнөө жэл жаран наймада... ...тэмдэглэгдэжэ байна. Энэ манай гансашье журна...ҮҮдай, ном хэблэгшэдэй, хэблэл тараагшадай, поли...стнуудай, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй, хү...өөншэн ба хүдөө бэшэгшэдэй бэшэ, харин бүхы совет ...й найндэр болоно.

...ет хэблэлэй үдэр байгша ондо гайхамшагта ye саг...эржэ байна. Апрелиин 22-то манай арад түмэн бүм...дэлхэйн түрүү бодолтой хүн түрэлтэнтэй хамта баг...Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ойе, гурбан хоногой урда ...адай Уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр — ...Нэгэнние баяр баясхалангай оршон байдалда һүр жаб...тайгаар тэмдэглэбэ. Хэды хоноод Эсэгэ ороноо хам...ан Агууехэ дайнай Илалтын 35 жэлэй ой угтаха... Эдэ һайндэрнүүдтэ зорюулагдаһан материалнууд ...хэблэлдэ, тэрэ тоодо манайшье газетэдэ, ехэ олоор ...гдоо, толилогдожошье байнаар.

...у Ленинэй зааһанай ёһоор совет хэблэл партиин ...эбсэг байгаа, байнашье. Он жэлэй ошохо бүри тэ...дүүргэдэг үүргэ ба харюусалгань улам дээшэлнэ. ...ЛЭЛ, ТЕЛЕВИДЕНИ, РАДИО, АМАН ҮГЫН ПРО...ДА БОЛОН АГИТАЦИ ХАДАА СОВЕТ ХҮН...ТООДЫН АЖАБАЙДАЛ БА УЛАСХООРОНДЫН ...Э ХЭРЭГҮҮДЫЕ БАЙНААР ОЙЛГОДОГ БОЛО...ОНЬ БҮРИ ЕХЭЭР ТҮҺАЛДАГ, ХАМТЫН ХЭ...Э, КОММУНИЗМ БАЙГУУЛГАЛА ШАДААЛ ...ЕХЭ ХУБИТАЯА ОРУУЛХА ГЭҺЭН ЭРМЭЛЭЭЛ ...ҮЛХЭ ЕҺОТОЙ» гэжэ КПСС-эй Центральна Коми...«Үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэл...саашадань һайжаруулха тухай» тогтоол соо хэлэг...

...ретскэ Союзай хүнүүд дэлхэй дээрэ эгээл ехээр ун...гэжэ дэмы тоологдоогүй. СССР-эй 100 хүн бү...390 хэһэг газетэ тараагдана. Мүнөө орон доторнай ...3 миллиард 120 миллион хэһэг журнал болон бэ...хэблэл гаргагдана. Ганса манай Буряадай АССР...убликанска гурбан, районой 19 газетэ, «Байгал», «Агитаторай блокнот» хэблэгдэнэ. Тиихэдэ томо ...ниити. барилгын организациинуудта олон тиражтай ...ҮҮд хэблэгдэнэ.

...убликымнай журнал, газетэнүүдэй хуудаһануудта ...ҮйлэдбэРнин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэрнин шанар һайжаруулха, арбадахи табан жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэхэ, энэ жэлэй хүндэ үбэлжэлгые эмхитэйгээр үн...гэргэхэ, хабарай тарилга саг болзортонь, һайн шанартай...гаар дүүргэхэ талаар ажалшадай дунда дэлгэрһэн социа...лис мүрысөөн үргэнөөр харуулагдана. Олонхи газетын колдективүүд жэл бүри һонирхолтой уулзалгануудые үн...гэргэнэ, түрүү дүй дүршэлэй хуудаһануудые хэблэхэтээ хамта, түрүүшүүлэй болон ажалша коллективүүдэй үүс...хэл, оролдолго дэмжэн, уншагшадайнгаа дунда ехэ хөө...рэлдөө эмхидхэнэ.

Партиин XXV съездын, тэрэнэй һүүлээрхи КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй табиһан зорилгонуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, республиканска болон нютагай газетэ...нүүд үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэ...ридэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болонхой. «Үзэл сур...талай хүдэлмэрн», «Марксистско-ленинскэ һуралсал», «Хүмүүжүүлгын хүдэлмэрн — комплексно гуримаар», «Коммунист ба тэрэнэй уялга» гэһэн гаршагууд доро уд...ха түгэлдэр, аша үрэ ехэтэй материалнууд саг үргэлжэ толилогдоно.

Совет хэблэл арадай ёһотойл трибуна болонхой. Жэ...шээнь, хэдэн миллион хүдэлмэришэд, колхознигууд, алба хаагшад олон тиражтай, районой, городской, республи...канска болон түбэй газетэнүүдые тон олоор захюулжа, ходо уншана. Тиихэдэ тэдэнэр нютагайнгаа һонинние, ажалша коллективүүдэй үйлэдбэрнин дүнгүүдые редакци...да мэдээсэхэһээ гадна, ажахыл ба соёлой байгуулалтын шухала асуудалнуудые зүбшөлгэдэ хабаадалсажа, ушар...даг дутуу дунданууды эрид шүүмжэлнэ.

Манайшье «Буряад үнэн» газетын редакцида һонир...холтой мэдээсэл, бэшэг ба зураглалнуудые эльгээжэ, ажал хүдэлмэридэмнай түһалжа, уншагшадые һонирхуу...лан баясуулжа байдаг хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд олон. Тэдэнэй дундаһаа уран зохёолшо, Социалис Ажа...лай Герой Ц. Н. Номтоев, ажалай болон дайнай ветеран С. Б. Хандажапов, Түнхэнэй Толтын дунда һургуулинн багша Б. Ж. Бирбаев, Хлагта хотодо ажаһуугша, пенсионер А. К. Сурмач болон бусадые нэрлэмээр.

Хэблэлэй хүдэлмэридэ ажалшадые олоор хабаадуулха гэшэ тон шухала дээрэ тоологдодог. Имагтал үргэн олон уншагшадтайгаа нягта холбоо барисаатай газетэ һонир...холтой, аша туһа ехэтэй байдаг. Энэ талаар һүүлэй үедэ республика доторнай бодото хэмжээнүүд абтабашье, го...ритой дутагдалнууд дайралдаһаар. Зарим газетэнүүдэй, тэ...рэ тоодо манайшье редакциинууд хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдэй, уншагшадайнгаа дунда нинтэ-эмхидхэлэй хү...дэлмэри һулаар ябуулна, шэнэ авторнуудые элсүүлхэ, то...лилогдоһон материалнуудай мүрөөр хэмжээ абаха талаар шанга тэмсэл хэнэгүй.

КПСС-эй Центральна Комитедэй совет хэблэлэй бүхы хү...дэлмэрилэгшэдэй урда тон хүндэтэй ба харюусалгатай зорилгонуудые табиһаниинь мэдээжэ. «СОВЕТ ХҮН МҮ...НӨӨ ХЭЗЭЭ ХЭЗЭЭНЭИХИҺЭЭ ПОЛИТИЧЕСКЭ ТА...ЛААРАА ЭРДЭМ МЭДЭСЭТЭЙ, ЭДЭБХИТЭЙ БОЛОН...ХОЙ. ТЭРЭ ХАДАА ОЛОНИИТЭДЭ МЭДЭЭСЭЛ ДАМ...ЖУУЛДАГ ХЭРЭГСЭЛНҮҮДТЭ ҮНДЭР ЭРИЛТЭ ТА...БИХА ЕҺООРООЛ ТАБИНА. ХҮДЭЛМЭРИИНГӨӨ ШАНАР, АША ҮРЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ, ТЭРЭНЭЙ ТҮХЭЛ МАЯГ БА ОНОЛ АРГАНУУДЫЕ НАРИЖУУ...ЛАН ҺАЙЖАРУУЛХА ГЭЭШЭ ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ФРОНТЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ УЯЛГА МҮН.» — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежнев заана.

Эхэ ороноойнгоо хүсэ шадал, соёл культура саашадань бүри түргэнөөр хүгжөөхын тула ажалша коллективүүдтэ улам үргэнөөр дэлгэржэ байгаа социалис мүрысөө гүнзэ...гыгөөр харуулха, үйлэдбэрнин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар предприяти. организаци, колхоз, совхоз бүхэндэ бии байгаа арга боломжонуудые элирүүлхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл, түрүү онол арга нэбтэрүүлхын түлөө оролдохо, ажал хүдэлмэридэ дайралдагаг дутуу дунданууды...е элирүүлхэ, хурсаар шүүмжэлхэ гээшэ совет хэблэлэй, журналистнуудай, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэй шухалын шухала зорилго болоно.

Арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй табадахи һара гараба. Республикамнай түрэндэ мяха, үндэгэ хүдалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргэбэшье, промышленна продукци үйлэдбэрилхэ, барилга хэхэ, һү худалдаха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй. Мүнөө хүдөө нютагта малай үбэлжэлгэ тон хүндэ байдалда үнгэржэ байна, олонхи райо...һуудта хабарай тарилгын хүдэлмэри эхилэнхэй. Эдэ ажахын-политическэ шухала кампаниинуудай ямараар үн...гэржэ байһан тухай ходо газетэнүүдтэ бэшэжэ байха зо...рилго хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэй, бүхы эдэбхи...тэдэй урда табигдана.

Партийна комитедүүд өөһэдынгөө орган болохо газетэ...нүүдэй хүдэлмэри эрид һайжаруулан, үүргынь бүри дээшэлүүлхын тула бодото хэмжээнүүдые саг үргэлжэ абажа байха уялгатай.

ҮГЛӨӨДЭР— ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР

ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ХАРАЛГАДА ИЛАГШАД

Россин Федерациин районно, городской, нэгэдэмэл ба окружной газетэнүүдые эрхим һайнаар шэмэглэхэ, полиграфическа талаарнь гүйсэдхэхэ бүхэроссин XIII конкурсын дүнгүүдые Хэблэлэй, полиграфиин ба номой наймаанай хэрэгүүдэй талаар РСФСР-эй Гүрэнэй комитедэй, СССР-эй Журналистнуудай холбооной, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай ЦК-гай болон полиграфиин, хэблэлэй ба номой наймаанай НТО-той хамтын жюри согсолбо.

РСФСР-эй 67 автономито республикын, хизаарай ба областнин 235 газетэ конкурсдо табигдаһан байгаа.

«Дипломант - газетэнүүдэй конкурсдо» «Строитель коммунизма» (Архангельска область) гэжэ газетэ илажа, РСФСР-эй Госкомиздадай, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота болон шан тэрэгэндэ барюулгаа. Найман газетэ: «Северный рабочий» (Архангельска область), «Знамя Ильича» (Белгородско область), «Коммунист» (Владимирска область), «Ленинское знамя» (Карельскэ АССР), «Шахтерская правда» (Кемеровскэ область), «Полярник» (Магаданска область), «Ленинское знамя» (Камчатска область), «Рыбинская правда» (Ярославска область) газетэнүүд һайн шанартайгаар гаргагдана гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Арбан газетэ нэгэдэхи ба хоёрдохи шатын дипломуудта, шангуудта хүртөө. 16 газетэ гурбадахи шатын дипломуудаар, гурбадахи шангуудаар шагнагдаһан байна. (ТАСС).

ТҮГЭСХЭЛЭЙ ЖЭЛДЭ-ГАБШАГАЙ АЖАЛ

...ОТАБАН ...ОНОГООР ...ИДЛАБА...О

Мастер Геннадий Иванович Кутьковой хүтэлбэрилдэг бүлэг Улаан-Удын авиационно завод соо эгээл эрхим гэжэ тоологдодог юм. Тус бүлэгэй гэшүүд байгша оной эхинһээ хойшо эршэмтэйгээр ажаллажа, һара бүхэнэйнгөө даабари холо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүнөө тэдэнэр апрель һарынгаа түсэб 5 үдэрөөр уридшалан дүүргэжэ, ехэ амжалта туйлаа. Энэ амжалтадань слесарьнүүд Анатолий Агильдин, Юрий Колесниченко, Леонид Багаров болон бусад ехэхэн хубитаяа оруулһан байна.

Г. Кутьковой хүтэлбэрилдэг бүлэгэй хүдэлмэришэд олон мэргэжэл шудаланхай. Бэе бэедээ ходо туһалжа байдаг юм. Тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ эндэһээ нэгэшье хүн ажалһаа гаража ошоогүй. Георгий Иванович коллективэйнгээ дунда хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулжа, бүлэгөө түрүү зэргэдэ гаргаһанайнгаа түлөө «1-дэхи классай мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Н. ФЕДОТОВ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсагша Б. Д. Мархуев дайнай һүүлээр түрэл нютагтаа трактористаар ажаллажа эхилээ һэн. Гэбэшье тэрэнэй ажалай намтарта хонин ажал ехэ һуури эзэлнэ. Тэрэ хорин найман жэлэй туршада хонин ажалда хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болонхой. Бадма Данзанович жэлһээ жэлдэ эрхим амжалта туйлана. Түсэбтэ арбадахи табан жэлэйнгээ даабарине тэрэ болзорһоонь урид дүүргэжэ амжанхай. Энэ жэлдэ тэрэ 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалай ветеран, түрүү хонишон Б. Д. Мархуев.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

КОМПОСТ ЕХЭЭР ХЭРЭГЛЭНЭ

Районой таряашад, механизаторнууд арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ гектарай 16 центнер ороо...һо таряа ургуулхаар түсэблэнхэй. Энэ даабаряа дүүргэхын тула тарялан дээрээ органическа үтэгжүүлгэнүүдые ехээр гаргахые оролдоно. Тэрэнь сохнхидээ торф, минеральна үтэгжүүлгэ хоёрһоо бүридэһэн компост болоно. Минеральна үтэгжүүлгые торфтой сугтань полидо гаргахада, хүрьһэн азодоор элбэгжэдэг байна. Энэнние «Сельхозхимиин» районно нэгэдэлэй оньһожоруулагдамал отряд ажахын полинууд дээрэ гаргажа байна. Тус отрядта 2 экскаватор, 2 бульдозер, техническэ түргэн туһаламжын 1 автомашина, ашаанай 3 машина хүдэлгэгдэдэг. Тэрэ отряд үдэр бүри поли дээрэ дунда зэргээр 620—650 тонно торфо-минеральна компост гаргана.

Эндэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ экскаваторщигуудай дундаһаа Василий Николаевич Иванов түрүүлнэ. Тэрэнэй экскаватор һарын туршада 5214 тонно торфо-минеральна компост ашаха түсэбтэй һаа, тэрэнээ 8.500 тоннодо хүргэнэ. Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ К-70 түхэлэй тракторнуудые жолоодогшод Анатолий Иннокентьевич Раминский, Борис Иванович Латынцев, автомашинын жолоошод Геннадий Викторович Гордиенко, Еремей Алексеевич Фрышкин гэгшэд ябана.

Торфо-минеральна компост тарялан дээрэ зөөлгэдэ республикын Хүдөө ажахын министерствын 2-дохи автотранспортна предприятиин жолоошод В. В. Бабуев, Б. А. Кузнецов, Л. С. Коваль болон бусад шалгарна.

Нимэ компостын хажуутаар поли дээрэ наг шэбхэ гаргагдана. Районой ажахынууд энэ хүдэлмэрние өөһэдынгөө хүсөөр хэнэ. «Шергинский» совхоз 47,9, Байгалай ОПХ 37,5 мянган тонно органическа үтэгжүүлгэ таряландаа гаргаад байна.

Энэ жэлэй ургасада хэрэглэхээр 153,4 мянган тонно органическа үтэгжүүлгэ районой ажахынууд зөөнхэй. Мүнөө энэ хүдэлмэри ургэлжэлнөөр.

А. ХАЛТУЕВ.

Кабанск.

...ЛЭЭСӨӨ НОГООН УРГАХАЛ

...ийлсын совхозой луговодууд ...ан нуга сабшалан дээрэһээ ...а абахын түлөө үнинэй оролдо...жа эхилэнхэй. Тэдэнэр үбэл...Нугада, Баруунда, Хандагай...са, Шара-Ямаатада 3.0 мянган тонно халлагаа. Луговой үедэ 21 гектар газарта ...аһа отолоо, 5 гектарай дошо ...талаа. Холын Халаанай участер нилээд ехэ модо, модоной ...ргааһа суглуулжа галдаһан ...из ехэ ажал ябуулһанайнгаа сабшалангай газар бэлдэжэ ...э ажахын дүршэлтэй луговоо...к Фёдорович Стрежнев, Иван Кучумов Дээдэ-Нугада, Ни...ович Филиппов Шара-Ямаатайгаар ажаллана.

...байгша ондо нуга сабшалан...льна үтэгжүүлгэ ехээр оруул...лна. Ганса Дээдэ-Нугада энэ ...центнер минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха юм. Энэнь нёдондонойхиһоо 4 дахин ехэ болоно.

Мүнөө совхоз нуга сабшаландаа наг шэбхэ гаргажа эхилэнхэй. Энэ ажалда түрүү механизаторнууд Василий Смирнов, Александр Филиппов хабаадуулагдана, Карбанновкада, Дээдэ-Нугада 3 бүлүүр станци хүдэлжэ, сабшалангаа үһалжа эхилэнхэй.

— Бидэ яһала ехэ юумэ хээбди, — гэжэ совхозой ахамад агроном Владимир Данилович Ильков хөөрөөгөө эхилнэ. — Тэд хэхэ юумэн үшөөл бии. Энэ жэл хамтынгаа адууһа малые үбэлжэлээр хүсэд хангаха талаар манай луговодуудай урда ехэ зорилго табигдаа. Тиимэһээ мүнөө жэл тэжээл бэлдэдэг звенонууд һайнаар хүдэлхэ аабза гэжэ найдапабди.

Ажахын луговодууд энээнние ойлгожо, мүнөө туха сүлөөгүй ажаллажа байна.

Ю. МАНУЕВ.

Хори.

...Н УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

...овой үбэлжэлгын ...үдһээ тобшолол ...үүрэй районой ...энэ жэлдэ ма...ехээр, һайн ша...бэлэдхэхээр го...лмэри ябуулна. ...ативна отрядууд ...ногооной ургаса дээшэлүүлхэ агротехническэ хэмжээнүүдые бэелүүлжэ байна. Эдэ үдэрнүүдтэ бүлүүр станцинууд болон үһа сасадаг түхеэрэлгэнүүдээрээ 13 мянга гаран гектар сабшалан үһалха юм. Олохон ажахынуудта наг шэбхэ гаргаха, сабшалан үһалха хүдэлмэри һаадгүй ябуулагдажа байна. Энэ жэлдэ бүхыдөө 2 мянга гаран гектарта силосэй ургамалнууд таригдажа, үһалагдадаг газарай гектар бүриһөө дунда зэргээр 23 центнер үбһэ хуряахаар хараална.

Г. ДЫЛЫКОВ.

Бэшүүр.

ХЭЛЭҺЭН ҮГЭНЬ БАТА

Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан Сандан Дашицыренович Дамбаев арба гаран жэлэй туршада түрэл ажахыдаа энэ харюусалгатай хүдэлмэри хэхэ зуураа, жэлһээ жэлдэ муу бэшэ үрэ дүн туйлана. Мүнөө тэрэ Светлана Аюшеевна нүхэртэеэ 80 адуу харууһална. Үбэлэй хүйтэнние гарза хоролтогүйгөөр дабаад, эгээл харюусалгатай хаһадаа хүрэжэ ерэбэ бшуу. Юуб гэхэдэ, һүрэг соонь тоологдодог гүүд унагалжа эхилбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ табан унага абаад, бүрин бүтэн түлжүүлжэ байна.

...Адуушадай үбэлжэжэ байгаа Улгөөшхэ гэжэ газарта хабарай шэнжэ үзэгдэнхэй. Бутуула ногооной бултайгаа удышье һаа, хада майлын үбэрэй хангай дайдаар адуудынь атаржан бэлшэнэ. Унагадынь хурдан түргөөр, тэршээ солбоноор гүйлдэнэ.

— Үнгэрһэн жэлдэ арбан гүүнһээ арбан хоёр унага абажа, тэнжээгээ бэлэйбди. Мүнөөшье жэлдэ гүүн бүхэнһөө унага абаха, тэнжээхэ даабаритайбди. Юрэдөөл, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байхабди гэжэ һананаб,—гэзэ, Сандан Дашицыренович хөөрэнэ.

Эдэнэр үшөө нөөсэ үбһэтэй юм. Ушер юуб гэхэдэ, жэл бүри унагадтаа эдюулхэ һайхан үбһэ өөһэдөө сабшажа абадаг, зеленко бэлдэдэг юм.

Сандан Дамбаев байгша оной эхеэр Улаан-Удын гүрэнэй конюшни ерэжэ, мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ ошоо һэн.

Мүнөө эрмэлээл, оролдолгоор зоригжоһон колхозой адуушан арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа бэелүүлхын түлөө шармайн оронхой. Тиимэһээнь лэ хэлэһэн үгэдөө лаб хүрэхэ байха гэжэ этигэмээр.

Д. ДОНДОКОВ.

Сэлэнгэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР Ц. Н. НОМТОЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Залуу үетэнние һургаха, коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар олон жэлдэ аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь, нинтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө, түрэһөөр 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Социалис Ажалай Герой, союзна удха шанартай түсхайта пенсионер **Номтоев** Цокто Номтоевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Удэ, Соведүүдэй байшан.
1980 оной апрелиин 28.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР Г. И. ГРОМОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хэблэлэй органуудта олон жэлэй туршада аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, «Бичурский хлебороб» гэжэ районно газетын редактор **Громов** Григорий Ивановичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Удэ, Соведүүдэй байшан.
1980 оной апрелиин 30.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР Б. Н. САНЖИЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын финансын органуудта удаан саг соо аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Финансын министерствын кадрнуудай таһагай начальник **Санжиев** Булат Нимбуевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Удэ, Соведүүдэй байшан.
1980 оной апрелиин 30.

КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэбринүүдые бэлэдхэлын түлөө

ҮНЕЭДЭЙ ҮҮЛТЭР ҺАЙЖАРУУЛХА

Шэлэгдэмэл, һайн үүлтэрэй адууһа малые зүбөөр үсхэбэрилбэл, тэдэнһээ ашаг шэмэ хараа байса ехээр абтахаһаа гадна, үбһэ тэжээл алмагдаха, продукциин өөрынь үнэ сэн варим тэды хямда боложо үгэхэ байна. Тиимэһээ партийн XXV съезд дээрэ элидхэл хэхэдээ, мүн КПСС-эй ЦК-гай июлиин (1978 он) Пленум дээрэшье үгэ хэлэхэдээ, нүхэр Л. И. Брежнев малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри болон селекци хадаа хүдөө ажахые хүргөөхэ шухала эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно гэжэ заагаа һэн.

Илангаяа мүнөө колхоз, совхозуудта мал ажалай бүхыдөө шэнэ гуримаар эмхидхэгдэжэ, үйлэдбэриинь томодхогдожо, оньһожоруулагдажа байхада, һү шэмэ ехэтэй, үүлтэр һайнтай үхэр малые шадаал һаа олон болгохо гээшэ зайлашагүй шухала болонхой.

Эгээл эндэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, эрдэмтэд нилээд ехэ юумэ хэхэ ёһотой, энэ талаар ехэхэн арга боломжотойшье ааб даа. Һайн үүлтэрэй үхэр малые ондоо область, хизаарнуудһаа худалдажа абахаһаа гадна, ажахынуудта байһан малай эгээл һайнуудыень, ашаг шэмэ ехэтэйнүүдыень шэлэжэ, илгажа, түсгаар харууһанда байлгажа үсхэбэрилбэл, бүхы дээрээ һүрэгэй үүлтэр һайжаруулагдаха зэргэтэй.

Энээнние нэгэ нимэ жэшээ дээрэһээ харуулха хүсэл түрэнэ. Хэдэн жилэй саана бидэ, Буряадай хүдөө ажахын институтэй бүлэг эрдэмтэд, Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой зооветмэргэжэлтэд болон селекционернүүдтэй хамта тэндэхи шэнэ комплексдо байлгагдаха үнеэдые шэлэжэ абаха, саашадаа тэдэнэй үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри ябуулжа эхилээ һэмди.

Түбхын түрүүн ехэнхи хүдэлмэринь оньһожоруулагдаһан мал ажалай шэнэ комплексдо имагтал машинаар һаалгахаар, һү ехэтэй, хүхэ дэлэн һайнтай, номгон түбшэн зантай, бэеэр томо тобир үнеэдые шэлэжэ абаха шухала байгаа. Юуб гэхэдэ, промышленна түхэлтэй шэнэ комплексдо үнеэд үдэрэй хоёр дахин һаагдаха, һаалишан бүхэн олон үнеэдые даагаад һааха болоно бшуу.

Хэнэйшье мэдэһээр энэ хүдэлмэрние оройдоол нэгэхоёр жэл соо гүйсэд бэелүүлхын аргагүй ааб даа. Эндэ малай үүлтэр һайжаруулха, селекционно хүдэлмэрние холын хараатайгаар, хэдэн шатаар бэелүүлхэ хэрэгтэй болоно.

Тиимэһээ бидэ эгээн түрүүн совхозой фермэнүүдэй бүхы үнеэдые хуу номерложо, эбэртэнь тэмдэгүүдые хэзд, тусхай дэбтэр бии болгожо, тэрээн соо үнеэдэй үдэр бүриин һү наринаар тэмдэглэдэг болообди. Мүн һарадаа хоёр дахин шалгалтын һаам хэжэ, үнеэн бүхэн үдэртөө, һарадаа, жэл соо хэды шэнээн һү үгэнэб гэжэ тодорхойлообди. Гадна хоёр һара соо нэгэ дахин үнеэдэйнгээ һүнэйнь тоһолигые шалгаабди. Удаань үнеэдэй тугаллаһаар гурба һара болоод байхада, хүхэ дэлэнгынь шалгажа, хэмжэжэ үзөөбди. Энэ үе соо үнеэд булта оньһон машинаар һаагдажа туршагдаһан байна.

Тиигэжэ 1978 оной түрүүшын хахадта энэ хүдэлмэри эхилэгдээд, 1979 оной түрүүшын хахадай һүүл багта үнеэдэй һү шэмэ, хүхэ дэлэнгынь шалгагдажа дүүрэнтээд байгаа.

Ондоогоор хэлэбэл, үнгэрэгшэ жэлэй тэн багаар «Эрдэм» совхозой һаалинин комплексдо тусгаар шэлэгдэжэ илгаһаһан һү ехэтэй, һайн үүлтэрэй бүлэг үнеэд бии болгогдоод байгаа. Тэдэнние гол һүрэгнөө илгажа, амяарайнь бүлэгүүд болгоод, үнэн шударгы, шадамар бэрхэ һаалишадта даалгаабди. Энэ шухала хэмжээе бэелүүлхэ талаар эмхидхэлэй, ойлгуулажа, тусхай дэбтэр бии болгожо, тэрээн соо үнеэдэй үдэр бүриин һү наринаар тэмдэглэдэг болообди. Мүн һарадаа хоёр дахин шалгалтын һаам хэжэ, үнеэн бүхэн үдэртөө, һарадаа, жэл соо хэды шэнээн һү үгэнэб гэжэ тодорхойлообди. Гадна хоёр һара соо нэгэ дахин үнеэдэйнгээ һүнэйнь тоһолигые шалгаабди. Удаань үнеэдэй тугаллаһаар гурба һара болоод байхада, хүхэ дэлэнгынь шалгажа, хэмжэжэ үзөөбди. Энэ үе соо үнеэд булта оньһон машинаар һаагдажа туршагдаһан байна.

Тиигэжэ 1978 оной түрүүшын хахадта энэ хүдэлмэри эхилэгдээд, 1979 оной түрүүшын хахадай һүүл багта үнеэдэй һү шэмэ, хүхэ дэлэнгынь шалгагдажа дүүрэнтээд байгаа.

Ондоогоор хэлэбэл, үнгэрэгшэ жэлэй тэн багаар «Эрдэм» совхозой һаалинин комплексдо тусгаар шэлэгдэжэ илгаһаһан һү ехэтэй, һайн үүлтэрэй бүлэг үнеэд бии болгогдоод байгаа. Тэдэнние гол һүрэгнөө илгажа, амяарайнь бүлэгүүд болгоод, үнэн шударгы, шадамар бэрхэ һаалишадта даалгаабди. Энэ шухала хэмжээе бэелүүлхэ талаар эмхидхэлэй, ойлгуулажа, тусхай дэбтэр бии болгожо, тэрээн соо үнеэдэй үдэр бүриин һү наринаар тэмдэглэдэг болообди. Мүн һарадаа хоёр дахин шалгалтын һаам хэжэ, үнеэн бүхэн үдэртөө, һарадаа, жэл соо хэды шэнээн һү үгэнэб гэжэ тодорхойлообди. Гадна хоёр һара соо нэгэ дахин үнеэдэйнгээ һүнэйнь тоһолигые шалгаабди. Удаань үнеэдэй тугаллаһаар гурба һара болоод байхада, хүхэ дэлэнгынь шалгажа, хэмжэжэ үзөөбди. Энэ үе соо үнеэд булта оньһон машинаар һаагдажа туршагдаһан байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ «Эрдэм» совхозойхид һү ехэтэй үнеэдэй 40 гаран эмэ тугалнуудые илгажа, ажахынууд хоорондын гунжадай комплексдо («Коммунизм» колхоздо) түлжүүлхээр эльгээгээ юм. Байгша оной эхинһээ хойшо үшөө арбаад эмэ тугал илгагдажа, тэмдэглэгдэжэ абтаад байна. Эдэ тугалнууд номерлогдоод, хэды шэнээн шэгнүүртэйнь, ямар эхэһээ гараһаниинь, абаһан һаалишанайнь нэрэ гэхэ мэтэ тусхай дэбтэртэ бэшэгдэнэ. Илгагдаһан эдэ эмэ тугалнууд дээшэлүүлэгдэһэн рационоор эдеэлүүлэгдэнэ.

Мүнөө жэлдэ комплексын үнеэдһээ һү үшөө ехээр һаахын тула илангаяа малай зунай бэлшээрние зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй гэжэ һанагдана. Фермэ шадар хабар эртэ ногоон ургамал тарижа, зунай эхеэр үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл эдюулхэ шухала. Мүн эндэ дүтэ тэжээлэй корнеплодуудые тряад, тэрэнние комплексынхидто өөһэдтэнь даалгаха хэрэгтэй.

Хоёрдохи асуудал гэхэдэ, һаалинин комплексдо худэлдэг һаалишад, малшадай мэргэжэл шадабариие саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ ушартай. Энээнние хараада абажа, бидэ, институтэй худэлмэриле гшэд, тус совхоздо зооветһуралсал жэл бүри эмхидхэнэбди. Жэшээнь, үнгэрэгшэ үбэлдөө, хабартаа 40 гаран хүн энэ кружогтомнай һуража гараа. Тэрэнэй дүнгөөр шалгалта үнгэргэжэ, олохон һаалишадта мал ажалай хоёрдохи классай мастернууд гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо.

Һаалинин малай үүлтэр һайжаруулха худэлмэриин түрүүшын хубине хүсэндэнь хүргэһэнэй ашаар нёдондо «Эрдэм» совхоз урда жэлэйхиһээ 752 центнерээр ехэ һү һаагаад, тугал олоор абаад, бүхыдөө 26,6 мянган түхэригэй продукци ехээр үйлэдбэрилөө. Мүнөө племенной болон селекционно худэлмэрин хоёрдохи хубние бэелүүлжэ эхилээбди.

А. ХАЖЕЕВ,
Буряадай худөө ажахын институтэй ахалагша научна худэлмэрилэгшэ, худөө ажахын эрдэмэй кандидат.

АЛЕКСАНДР Андреев үнгэрэгшэ жэлдэ сэрэгэй албанһаа бусажа ерэнээр М. И. Калининай нэрэмжэтэ Улаан-Удын локомотивна деподо токарёор ажаллажа эхилээ һэн. Бэлэдхэлэй цехтэ тэрэ энэ богони болзорой туршада эрхим ажалаараа суурхадаг болонхой.

Саша ажалдаа үнэн сэхээр хандалгаа комсомол нэрэеэ дээрэ үргэжэ ябадаг коллективтээ хүндэтэй хүбүүн гэжэ хаһата худэлдэг нүхэдынь хэлэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВЛКСМ-эй гэшүүн токарь А. Андреев ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Уялгаяа шэнэлбэ

Хандагайн леспромхозой Т. Н. Павловай хүтэлбэрилдэг модо бэлэдхэгшэдэй бригада түсэбтэ даабари болон социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэдэгээрээ суурхадаг юм. Тус бригада байгша оной эхинһээ хойшо габшагайгаар худэлжэ, квартал соо 11,645 кубометр модо бэлэдхэхэ түсэбөө мартын 22-то бэелүүлһэн байна. Тиигэжэ һарын дүүрэтэр үшөө 1200 кубометр модо бэлэдхэжэ, арадай ажахын хэрэглэмжэдэ эльгээгээ.

Ленин багшын алдарта ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоходоо, тус бригадын гэшүүд апрелиин 22 хүрэтэр дүрбэн һарынгаа даабари дүүргэхэбди гэжэ үгээ үгэжэ, хараалһанаа бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр худэлһэн байна. Тиигэжэ тэдэнэр КПССэй Хорин райкомой, райсоведэй гүйсэдхомой халуун амаршалгада хүртэһэн байна.

Һаяхан Т. Н. Павловай хүтэлбэрилдэг бригадынхид хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн шэнэ уялга абаба.

Ж. БАДМАЕВ.

Жэжэ юумэн гэжэ байхагүй

Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой түрүү ажалшан Александра Семёновна Сороковникова 1953 оной хойшо һү һаалиа жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлнэ. Жэлэй урэнда үнеэн бүриһөө — 2360 килограмм, нёдондо 3.103 килограмм һү һаагаа. Тэрэ партийн райкомой, түйсэдкомой ба колхозой правленийн, парткомой эрэ оло дахин Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдэй шагнагдаһан байна.

Намда бүхыдөө 18 үнеэд даалгагданхай юм. Мүнөө тэдэнэймни табаниинь арбаад жэлдэ һаагдажа байһан үнеэд, бэшэниинь мүнөө жэлдэ тугаллаһан гунжадһаа бүридэнхэй. Нёдондо түрэхэ 3 гунжадые абаа һэм. Хэнэйшье мэдэһээр, һаалишан бүхэн наһатай болоһон үнеэдээ һайн үүлтэрэй эмэ хашараг, гунжадаар һэлгэхэ тухай бодожо ябадаг ааб даа.

Манай фермэ үнеэдээ оньһон аргаар ба гараараашье һаадаг. Би өөрөө үнеэдээ гараараа һаадагби. Тинхэдээ анха түрүүн эхилжэ худэлһэдөө, үнеэдээ ямар гуримаар һаажа эхилээ һэмбиб, тэрэл гуримаараа мүнөө болотор һааха гэжэ оролдогшоб. Энэ гуримаа тон наринаар сахидагби. Үнеэдээ һаажа эхилхэдээ, түрүүн дэлэнгыень бүлеэн үһаар угаагаад, һүүлдэнь хуурай, сэбэр полотенцеэр аршаад. Һайса эльбэһэн, нидхэрһэнэй һүүлээр һаажа эхилэгшэб. Хүхэ дэлэндэнь һү үлөөнгүй һааха гэжэ оролдохо хэрэтэй. Юундэб гэхэдэ, һүүлэйнь һаамай һүн ехэ толиг байдаг гээшэ.

Түрүүшынхеэ тугаллаһан гунжадые үнеэд болгохо гээшэ ажал ехэтэй хэрэг гэжэ бултанда мэдээжэ. Тиимэһээ тугаллахынь урда тээ тэдэнние тон һайнаар бэлдэхэ, хүхэнүүдыень дүмүүхэнээр шобторжо, хуурайгаар һаажа һүргаха ёһотой. Һү ехэтэй гунжадай дэлэнгынь абаһаар хатуу, үбдэхэеэ һанадаг. Тиимэһээ үбшэлһэн гунжадые тон һайнаар харууһалха, тугаллаһанайнь һүүлдэ үдэрэй 5—6 дахин һааха, дэлэнгыень эльбэхэ, нидхэрхэһээ эхилээд олон арганнуудые хэрэглэхэ шухала.

Би нэгэ һанамжаяа хэлэхэм. Манай фермын бусад малшадшье энээн тушаа нимэ һанамжатай байха. Юун бэ гэхэдэ, үнеэдэй һү шэмэ гансахан тэдэнэй үүлтэрһээ бэшэ, баһа ажаллажа байһан хүнэй оролдолгоһоо, шадабариһаа дулдыдаха, үдэр бүхэндэ үнеэдээ ямараар эдеэлүүлһэнһээ, харууһалһанһаа, һааһанһаа бололсохо байна. Тиимэһээ даажа абаһан малаа тусхай нарин технологиин ёһоор, зоотехническэ заабаряар эдеэлүүлхэ, харууһалха ёһотой гэжэ һанагдана. Манайшье зарим һаалишад үнеэдээ эдеэлүүлжэ, һаажа байхадаа, ходо зандарха, хараaха, барилһан юумээрээ сохихо гэхэ мэтээр, ехэ хэрэгтэй гэжэ хандадаг. Тэд ингэжэ байхадань үнеэд үгэхэ һүеэ үгэхэгүй ха юм.

Бидэ һү ехэтэй үнеэдтээ тусхай рационой ёһоор тус бүхэндэнь силос, талха тарианай зүйл үгэхэ гэжэ оролдогби. Тэд малда үгэһэн тэжээлээ һайса шанаржуулан буйлуулаад эдюлхэдэмнай, һүнэйнь гараараа байса дээшэлдэг.

Би мүнөө 14 үнеэдые наб, тэрэнэйм 12-ынь шаг тугаллаһан юм. Тэдэ һээ үдэрэй 125—130 грамм һү абанаб. Мүн бүлэгтэ илангаяа ехэ үнеэдшье олон. «Полярная» гэжэ нэрэтэй үнеэмни хэрхэн 17 килограмм хүрэ һү үгэнэ. Шэнэ тугалнуудые «Роза», «Березка» гэжэ жадһаа 9—10 килограмм һаанаб.

Энэ үбэлжэлгын үнеэдтэ бага зэргэ тарианай зүйл үгтөө. Үнеэн бүхэндэ оройдоо килограмм тариа эдюулээбди, тэрэнэйнь жуугаар һаагдаһан литр бүхэндэ 300 грамм лимол тэжээл, 1 килограм үбһэ, 15—20 килограм лос үгэлсөөбди.

Манай ажалда үхэрши оруулдаг нүүлөө ехэ гэ Тэдэнэр үдэр бүри ранной ёһоор үнеэдтэ үгэ тэжээлыень зөөжэ үгэ малай байра, хото хо соохинень сэбэрлэхэ, үдэй уһалхыень шалгаж сад ажал хэхэ уялгатай. Манай фермэдэ дүй шэлтэй малшад А. В. Ко пов, А. Д. Серебренников үгэшэд даалгагдаһан лаа саг соогоо, ехэ оро сотойгоор бүтээдэг юм.

Үшөө юун тухай хэлэ һананабши гэхэдэ, үнеэ риһөө тугал абажа тули хэ гээшэ һаалишадай зорилго болоно. Тэд абахадал һүн ехээр даха, мяханшье горитой лэдбэрилэгдэхэ бшуу. Манай колхоз һаалишадта гал абажа тулжүүлхэ даабаряа үлүүлэн дүүрэ байхадань нэмэлтэ тэ үгэдэг. Би жэл бүри үнеэ бүриһөө тугал тулжүүлэ заншалтайб.

Мүнөө жэлэй манай мэ тугалнуудые бок амяарлагдаһан байрада жүүлдэг болонхой. онол арга хэрэглэхэдэ, галнуудай гарзалхань раггүй үсөөрнэ бшуу.

Эдэ бүгэдэ бултанда дээжэ, юрын лэ юумэн шэ ааб даа. Ингэд дээ, жэжэ-божо юумэн гүй, үдэр бүриингөө аж жэншэдгүй дүүргэгдэ һаа, амжалта заатагүй лагдахал.

Арбадахи табан жэлэй гэсхэхы жэлдэ үнеэ риһөө 2.800 килограм бага бэшэ һү һааха, с эдеэ абаха табан жэлэй түсэбые болзорһоонь СССР-эй Конституцин болотор дүүргэхэ гэһэн циалис уялгануудые тэдэнээ бэелүүлхын оролдожо байнаб.

А. СОРОКОВИКОВ,
Түнхэнэй район «Сибиряк» колхо Түхэреэнэй ферм
Һаалин

ТҮРҮҮШҮҮЛ ОЛОШОРНО

Мухар-Шэбэрэй районой колхоз, совхозуудай болон худөө ажахын бусад предприятиинуудай дала гаран худэлмэришэд табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь уридшалан дүүргэһэнэй баяртайгаар мэдээсэбэ. Районой һаалишадай дундаһаа шалгарһан Анна Матвеевна Петрова даажа абаһан бүлэг үнеэдһээ 350 тонно һү һаажа, табан жэлэйнгээ түсэб дүрбэн жэл гурбан һара соо дүүргэбэ. Мүн үшөө хори гаран һаалишад һү һааха табан жэлэйнгээ даабари сүм дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэ. Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй алдарта ойе ажалай амжалтаар үгтаһан түрүүшүүлэй дунда Суулгын совхозой Болоневой хүтэлбэрилдэг огородшодой звеногой коллектив, «Искра» колхозой малшан Анна Ивановна Мальцева гэгшэдэй нэрэ бии юм.

Д.-Д. ГАРМАЕВ.

ЗАЛУУ ДАРХАН

Холбоолжоной уурхайн экскаватор, БЕЛаз, үрэмдэлгын станок гэхэ мэтэ орёо машинануудай шухала зүйлнүүдые зайһабарилдаг, һэльбэн шэнэлдэг электромеханическа цех соо зургаан комсомолец худэлдэг юм. Комсоргнь — Виктор Кондриков. Хорин табатай. Үнөөхи ута үһэн, хазаар һахал. Нюдэнэйнь шэл фрезериэ станогой харуулдаһан зомгоолһоо халхабша болоһон шэнги. Дүрбэдэхи разрядай мэргэжэлтэй юм.

Найман шүдэтэй түмэр мөөр дархалжа байба. Эгээн орёо хүшэр худэлмэри энэ гэмээр даа... Уран гарнууд, хёрхо нюдэн хэрэгтэй. «Түмэр зүйлнүүдые зураха, харуулдахадаа, дуран соогоо зомгоол гаргадаггүй, харин бага түмэрһөө захигдаһан деталиетнай бүтээжэхихээ», — гэжэ Виктор тухай суггаа худэлдэг нүхэдынь маттан хэлэдэг юм. Мүнөөхи шестерня дархалхадаа, миллиметршье дутуу гү, али үлүү зай орхижо болохогүй бшуу. «Хэрбээ зааханшье забһар үлээгээ һаамни, тэдэмни, дааграһан хүн шэнги, шүдэ шүдөө олонгүй табжаганаха. Тааралдуулагдаагүй деталь үни худэлхэгүй ааб даа», — гэжэ фрезеровщик өөрөө мэдэрхэ юм.

Үни удаан нимэ наринаар ажаллажа байхадаа, гартаа дүйтэй хүн юумэнэй хоорондохи зайе нюдөөрөө тон зүб хэмжэн тухайлдаг дархан болоно гээшэ бшуу. «Заримдаа би штангенциркуль хэрэглэнгүй худэлхэ гэжэ оролдодогби. Байдгээд лэ хэмжэжэ байбал, станогоо саг үргэлжэ зогсоохо ха юмши. Харин ажалай саг агшааха гэжэ ходо оролдохош, — гэжэ Виктор хэлэнэ. — Ямаршье түмэрэй янза, хэлбэрние тайлбарилхань шухала. Хатуу, зөөлэнниень станогой хүнхинэхэ, зурадаг инструментын ябасаар тухайлдагби. Өөрынгөө станогые амиды мэтээр мэдэрхэш».

Мэргэжэлэйнгээ талаар, мэдэсээрээ, шадабариараа Кондриков цех соогоо бусад дархашуулай дундаһаа хүндэтэй болонхойнь гайхалгүй. Имагтал Викторта орёо оньһоһ детальнуудые хэхэ даабари үгтэдэг болонхой гэбэшье, фрезериэ станогтоо эрхимэр ажаллахаһаа гадна, түмэр харуулдадаг станок шудалаа, хоёрдохи энэ мэргэжэлдээ мүн лэ дүйтэй боложо байгаа юм.

Виктор Кондриков Холбоолжоной уурхайн коллективтэ өөрынгөө һуури батаар эзэлэнхэй, ёһотойл мүнөө үеын худэлмэришэн мүн. Цехэй комсорг, уран һайханай самодеятельностьда хабаадахадаа — дуушан, хатаршан, баянист юм. Һаяхана Шасарганын совхозой соёлой байшангай худэлмэри һайжаруулха даабаритайгаар тиншэ эльгээгдээ һэн. Тэндэ уулзажа хөөрэлдөөбди.

— Виктор, ямар хүгжэмдэ дуратайбши? — гэбэб.

— Бах, Чайковский...

— Дуратай уран зохёолшодшни хэд бэ?

— И. Ефремов, О. Генри...

Хүгжэмэй олохон инструмент дээрэ тордиһогүй һайнаар наададаг, үетэнэйнгөө дунда эрхимүүдэйнь нэгэн — нимэл хүн юм энэ Виктор Кондриков. Танилсагты!

Н. НАМСАРАЕВ.

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖҮҮЛГЫН АША ТУҺАДА

Академик Н. БЛОХИН,
«Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангуудые олгохо комитедэй түрүүлэгшэ

Жаргалта байдалаа, ерээдүйдэ этигэл найдалаа хүн зон амгалан тайбан байдалтай холбодог гээшэ. Эб найрамдал яажа аршалан хамгаалхаб, бэхижүүлхэб гэһэн асуудал уласхоорондын харилсаанай гол асуудал болоно. Тэрэнние шиидхэлгэһээ ниитын хүгжэлтын хараа түсэбүүд, хүн түрэлтэнэй хуби заяан дулдыдадаг. Советскэ Союзай эб найрамдалта гадаадын политика бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы хүн зоной ажабайдалай аша туһада харюусана.

Соведүүдэй оронние эб найрамдалай туршан болгоһон энэ политикын үндэнэ һуурние агуу Ленин табяа һэн. В. И. Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ойе тэмдэглэхэдээ, түрүү үзэлтэй хүн түрэлтэн КПСС-эй зохеон бэелүүлжэ байгаа Эб найрамдалта программа дотор табигдаһан Советскэ Союзай ленинскэ гадаадын политикые үндэрөөр сэгнэнэ.

«Шахардуу байдал һуларуулга хадаа эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй олон янзын хүсэлэл оролдолгонуудай үрэ дун, хамтын түйлалта болоно. Тэрэнэй аша үрые империалис гутамшаг муухай хүсэнүүдтэ дэбһүүлэн һалгаалгаха ёһогүйбди», — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат Леонид Ильич Брежнев тэмдэглээ һэн.

Эб найрамдалай ба бүү зэбсэгүүдые хуряахын түлөө Европын коммунис болон хүдэлмэришэнэй партиинуудай Парижда болоһон үүлзалгада хабаадагшад сэрэг дайнай аюулые саралгада эсэргүүсэн тэмсэхыень арадуудые уриалба.

Эб найрамдалай, шахардуу байдал һуларуулхын, амгалан тайбанаар зэргэ оршохын, харилсаа холбоо, тогтоохын түлөө тэмсэлэй һайн һайхан суртал һургаалнууд үгэнэй, политическэ ба ниитын олон элитэ ехэ ажал ябуулагшадай урма зориг бадаруулдаг байна. СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй тогтооһон «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шан хадаа энэ тэмсэлдэ хубитаяа оруулһан хүнүүдтэ үндэр дээдэн шагнал болоно бшуу. Лауреадуудай зэргэнүүд табан шэнэ нэрээр нэмээгдэбэ. 1979 ондо Уласхоороидын Ленинскэ шангуудые олгохо тухай комитедэй баталан абаһан шиидхэбэри дотор совет болон гадаадын олониитын элитэ мэдээжэ түлөөлэгшэд оро-һон байна.

Финляндиин Республикын Президент **Урхо К. Кекконен** лауреадуудай дунда бии. Эб найрамдал ба арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхэ талаар тэрэнэй хэһэн ажал ябуулга Европо түбидэ, бүхы дэлхэй дэрэ үргэнөөр мэдээжэ болонхой. Финляндиин гүрэнэй, политическэ ба ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша У. К. Кекконен Финляндиин парламентын түрүүлэгшэ байгаа, тэрэнэй правительствые толгойлоо, 1956 онһоо хойшо республикын президентын тушаалда худэлнэ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар Финляндиин нислэл — Хельсинки хотодо ниитэ Европын зүблөөе үнгэрэглэгдэ, тэрээндэ бэлдэлгэдэ Финляндиин гүрэнэй хүтэлбэриин айхабтар ехэ хубитаяа оруулһаниинь мэдээжэ. Президент У. К. Кекконенэй хүтэлбэри дорор Финляндиин зүблөөнэй Түгэсхэлэй актын бүхы гол ёһонуудые, дүримүүдые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхын түлөө тэмсэдэг.

Финляндиин Республикын Президент бүү зэбсэг бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, Европо түбидэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэдэг юм.

Вьетнам арадай алдарта хүбүүн, уласхоорондын коммунис ба худэлмэришэнэй худэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша. Вьетнамай Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь **Ле Зуанай** олон янзын ажал ябуулга үргэн ниитэ ажалшадта, эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй ба социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг һайн һанаатай бүхы хүнүүдтэ үндэрөөр сагиэгдэнэ.

1930 онһоо, Ле Зуанай партида орохон жэлһээ хойшо, тэрэнэй ажаябадал национальна сүлөөрэлгын түлөө, Вьетнамда социализмын илалтын түлөө вьстнам арадай баатаршалгата тэмсэлтэй таһалгаяагүй холбоотой юм. Хо Ши Минэй дайшалхы соратник Ле Зуан француз колонизаторнуудта, американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ. Хитадай эзэрхэн зонхилогшодто эсэргүү тэмсэлдэ вьетнам арадай туйлаһан элитэ ехэ илалтануудта шухала үүргэ дүүргэһэн байна.

1960 ондо Ле Зуан — КПВгэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретариар, 1976 ондо Генеральна секретариар һунгагдаа һэн. КПВ-гэй Центральна Комитедэй хүтэлбэри доро олон жэл соо Ле Зуанай толгойлһон вьетнам арад аха дүү оронуудай эдэбхитэй дэмжэлгэтэйгээр социализмын материально-техническэ үндэнэ һуури байгуулгада гайхамшаг амжалтануудые түйлаа.

Ле Зуан партиин гадаадын политическэ хараа шэглэлые зохёон бэелүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруулдаг.

Эб найрамдалай ба арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө, империализмда эсэргүүгээр социалис Вьетнамай, Ле Зуан түрүүгэй Вьетнамай коммунистнуудай партиин залан сэхэ тэмсэлые дэлхэйн түрүү үзэлтэй олониитэ үндэрөөр сэгнэдэг юм.

Венесуэлын элитэ ехэ уран зохёолшо ба ниитын-политическэ ажал ябуулагша **Мигель Отеро-Сильвые** Латиин Америкын нэшхэл болоно гэжэ Пабло Неруда нэрлээ һэн. Мүнөө үеын томо ехэ романистнуудай нэгэн, абьяас ехэтэй публицист ба поэт Венесуэлын национальна соёл гэрээрэлые хүгжөөлгэдэ ехэ үүргэ дүүргээ. Тэрэнэй зохёолнууд фашизмые, империалис дарлалта мулжэлгые, дайн дажарые үзэн ядалгаар нэбтэрэнхэй. Эдэ зохёолнуудынь национальна үндэр дээдын шангуудта хүртөнхэй, дэлхэйн олон арадуудай хэлэн дээрэ, тэрэ тоодо ород хэлэн дээрэ оршуулагданхай.

М. Отеро-Сильва фашизмда эсэргүүгээр Испаниин республиканецуудай тэмсэлдэ хабаадаһан, Венесуэлын Журналистнуудай нэгэдэлэй президент ,Венесуэлын Национальна конгрессэй сенатор байһан юм. Тэрэ Чилидэхи фашис захиргаанние, Латиин Америкын бүсад оронуудта США-гай империализмын табималнуудай хархис диктатурые дураа гутан бүруушаадаг, эб найрамдалай түлөө, шахардуу байдал һуларуулхын ба арадуудай хоорондо харилсаа холбоо тогтоохын түлөө тэмсэдэг.

Эрхэ сүлөөдэ дуратай байһаараа, фашизмые үзэн ядадаг байһаараа элитэ ехэ француз уран зохёолшо **Эрве Базен** шалгарна. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүдтэ тэрэ Эсэргүүсэлтын худэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан байгаа. Чилидэхи үрэшаг түбэгые зүрхэ сэдьхэлдээ дүтөөр абажа, Э. Базен «Огонь пожирает огонь» гэжэ роман соогоо үнэн зүбөөр бэшэһэн юм. Совет хүнүүдтэ һайн мэдээжэ Э. Базенэй номуудые бүхы дэлхэйн арад түмэн үншадаг.

Үшөө нэгэ уран зохёолшо — АРЕ-гэй уран зохёолшо **Абдуррахман Аль-Хамиси** Уласхоорондын Ленинскэ шангай шэнэ лауреадуудай тоодо оробо. Сонет үншагшадта үргэнөөр мэдээжэ тэрэнэй номууд араб оронуудта хүгэрэн алдаршанхай. Тэрэ Англиин колонизаторнуудта эсэргүүгээр египет арадай хэһэн национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадагша, публицист-антифашист болоно.

А. Аль-Хамиси ороной политическэ хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ талаар ехэ худэлмэри ябуулдаг. США-гай харгалзалга доро хэгдэдэг египет-израилиин сепаратна үгэсөөнүүдые бүрүушаадаг, империализмда эсэргүү, политическэ үнэн зүб тэмсэлэй ашаар Дутын Зүүн зүгтэхи байдалые гүримшуулхын түлөө тэмсэдэг юм.

Эб найрамдал сахин хамгаалхын, бэхижүүлхэн түлөө тэмсэлдэ элитэ ехэ габьяагайнь Уласхоорондын Ленинскэ шангуудаар тэмдэглэгдэ һэн хүнүүд нимэл даа.

(ТАСС)

ХАБАРАЙ ТАРИЛГА ДҮҮРЭБ

МАХАЧКАЛА. Дагестанай кукурузын плантациинуудта тарилга эхилбэ. Түрүүшын хэдэн зуугаад гектарта баян ургаса үгэдэг һайн шанарай үрэһэн тариглаа. Энэ хабарһаа тариашад кукуруза ургуулха индустриальна технологи хэрэглэнэ. Автономито республикада мянга гаран гектарта кукуруза таригдадаг юм. Талмайн хахадынь үнэ дадаг. Оньһожоруулагдаг звеноууд тарилгын хугацаа мэрние Майн 1-эй һайн болотор дүүргэбэ.

(ТАСС)

Үглөөдэр—Хэблэлэй үдэр

КОММУНИС БАЙГУУЛАЛТЫН ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

АРТИЙНА КОМИТЕДЭЙ ОРГАН

...лай совет хэблэлэй ...ай районой ажал-...удэлмэришэн, хү-...шэдтэ, бухы ун-...онсо удха шанар-...ой гэхэдэ, тэдэнэр райкомой, арадай ...дай районой Сове-...олохо «Баргажанай ...етын түрүүшын гаража эхилһээр ...ой һаяхана урма ...ар тэмдэглээ.

...районой газетын ...номер 1930 оной ...25-да гараһан юм. ...рһөө хойшо газе-...унис партийн үнэн ...арад зондо хүргэжэ ...Газетэ орон дотор-...н жэлэй түсэб яма-...үргэгдэжэ байнаб, ...хотагуудта хамтын ...ихидхэлгэ хэды ехэ ...ортайб гэжэ ажал-...түүшынгээ номер-...ойлгуулдаг байн-...оной январь һарада Центральна Коми-...тан «Правда» түрүү ...ого «Баргажанай ...тай иигэжэ бэшэ-...зэй холын заха бишыхан газетэ ...ик дабшасын түлөө ...үсхэлтэйгээр тэм-...агай худэлмэрилэг-...нэгэ амжалтануудта ...на, оппортунизм ...элирүүлнэ...»

...ундэр сэгнэлтэдэ ...газетын худэлмэ-...эдэбхитэд бүри ...зоригтойгоор хү-...лэ һэн. Мүнөө ...бэрхэ болоһон ...тын номернуудые ...хадаа, тэрэнние ...һайса мэдэрхэш. Бишыхан формадтай, муухан саарһан дээрэ барлагдаһан газетэ районой ажабайдал, ажалшадай ажал хэрэг бухы талаһаань дэлгэрэнгыгээр харуулдаг, «Районно газетэ партийна комитедүүдэй нинтын-политическэ орган байха ёһотой» гэһэн партийн эриллтэ бодото дээрэнь бэелүүлдэг байгаа.

Олон жэлэй туршада хуушаржа шарлашаһан газетын худаһануудые иран харахадаа, түрүүшын табан жэлнүүдэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ ороноо хамгаалха, дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ арадайнгаа ажахые һэргээн бодхоохо талаар партийна организацинуудай ябуулжа байгаа худэлмэридэ районой газетын хэр зэргэ туһа хүргэжэ байные эли тодоор ойлгохош.

Мүнөө манай орон дотор коммунизм байгуулалгын шууд сэхээр бэелүүлэгдэжэ байха үедэ районой газетэ өөрынгөө үүргые һайнаар дүүргэнэ. Тиимэһээ тэрэ-ниие захин уншагшадай тоо жэл бүри олошорко. Ганса манай районой газетэ 4,5 мянган хэһэгээр барлагдана.

Газетын худаһануудта партийна ажабайдалай темэ шухала һуури эзэлнэ. Коммунистнар, партийна болон совет органуудай хүтэлбэрилэгшэд партийна ба партийно-политическэ худэлмэрийн дүй дүршэлөөр хубаалдадаг, ажахы хүтэлбэрилгын асуудалаар һанамжа, дурадхалнуудаа бэшэдэг һайн заншалтай юм. КПСС-эй ЦК-гай «Үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын худэлмэри саашадань һайжаруулха тухай» тогтоолой ба үзэл сурталай худэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна зүблөөнэй материалнуудай үндэһөөр үзэл сурталай худэлмэри эдэбхижүүлхэ тухай асуудал газетын хуудаһануудта табигдажал байдаг болонхой.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ асуудал газетын хуудаһануудта ходоодоо бата һуурияа эзэлдэг. «Арбадахи табан жэл: ашаг үрэ, шанар, дэлисэ», «Ленинэй һүргааалаар, , коммунис ёһоор», «Марксистско-ленинскэ һуралсал», «Хүмүүжүүлгын худэлмэри комплексно гуримаар» болон бусад рубриканууд доро хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна комитедүүдэй секретарьнарай, мэргэжэлтэдэй болон үйлэдбэри дээрэ худэлжэ байһан худэлмэришэдэй материалнууд толилогдожол байнаар.

Худөө ажахы ба промышленность хүргөөлгын асуудалаар газетымнай худаһануудта материалнууд ходо толилогдоно. Үйлэдбэрийн ашаг үрэ дээшэлүүлхэ ба продукцийн шанар һайжаруулха асуудал шиидхэхэ арга зам тухай газетэдэ ходо бэшэгдэжэ байхын түлөө оролдогдоно. Тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулга мүнөөдэрэй тон шухала асуудалнуудай нэгэн болоно. Мал ажалай ашаг шэмэ, таряалан сабшалангай үргасаа дээшэлүүлхэ асуудалнууд газетын редакцийн коллективэй болон штатнабэшэ эдэбхитэдэйнь анхаралда ходо байдаг болоһонинь һайшаалтай.

КПСС-эй ЦК-гай июлийн (1978 он) ба ноябриин (1979 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, доторой арга нөөсэнүүдые ба хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые элирүүлхэ хэрэгтэ газетэ ехэ анхарал хандуулна. Толилогдоһон материалнуудынь нимэ нөөсэнүүдэй районой ажахынуудта үшөөл оин байһые гэршэлнэ.

Имагтал өөрынгөө найдамтай туһалагшад болохо худэлмэришэн ба худөө бэшэгшэдэй эдэбхитэй хабаадалгын ашаар редакци бүхэнэй коллектив өөрынгөө үүргэ амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха юм. Тиимэһээ манай районой газетын коллектив уншагшадтаяа, худэлмэришэн, худөө бэшэгшэдтээ холбоо барисаагаа бэхижүүлхын, авторнуудаа олон болгохын түлөө оролдолго гаргана.

Хүсэд шиидхэгдээгүй асуудалнууд, худэлмэриин дутагдал тухай хэлэбэл, арадай ажахын гол һалбаринуудые хүргөөхэ тушаа холын хараатайгаар, гүнзэгыгөөр удаа дараалан бэшэгдэнэгүй, түрүүшүүлэй дүй дүршэл олоной дунда һулаар тараагдана, шүүмжэлхы статьягай һүүлээр хэмжээнэй дары абтахын түлөө газетэ шангаар тэмсэнэгүй.

Үнгэрһэн 50 жэл соо районой партийна организацийн хүтэлбэри доро «Баргажанай үнэн» газетэ яһала дүршэлтэй болоо, партийна хэблэлэй алдарта заншалнуудые саашадань хүргөөхын түлөө оролдоно.

И. ЕРБАНОВ,
КПСС-эй Баргажанай райкомой секретарь.

ҮГЭНЬ ҮНЭТЭЙ

«БАМтоннельстрой» управлениин 1-дэхи автобазын 900 гаран жолоошод тоннельнүүдэй барилгада хэрэгтэй материал, зэр зэмсэг, оньһон түхеэрэлгэнүүдые зөөдэг юм. Жолоошоднай БАМ-ай хүнгэн бэшэ харгыгаар автомашинануудаа жолоодожо, тоннельнэ отрядуудта хэрэгтэй ашаа саг болзортонь хүргэхэ гэжэ яһала оролдоно. Олонхи жолоошоднай автомашинануудаа шадамар бэрхээр, үни удаан саг соо капитальна заһабарилгада орууланГуй ашаглажа, ундэр бүтээсэ туйлана. Эдэнэй дуи дүршэлые яагаад олондо мэдээжэ болгохоб?

Ажалдаа харюусалга багатайгаар хандажа, архи уугаад, машинын жолоодо һууха, харгын дүрим эбдэхэ ушарнуудые зарим нэгэ гарана. Ажалай журам эбдэгшэдтэй эрид шангаар тэмсэгүй һаа, бидэ юумэ хэжэ шадахагүйбди, урагшаа дабшахагүйбди. Муугаар худэлдэг, голодоһо гаргадаг хүнүүдые саг дары шүүмжэлхэ ёһотойбди.

Хамтын суглаан дээрэ эдэ бухы асуудалнуудые шиидхэхын аргагүй. Ханын газетэдэшье бүхы түрүүшүүл, гээгдэлдэ орогшод тухайшье бэшэхын аргагүй юм. Ажалай түрүүшүүлэй нэрэ солые, дуй дүршэлые олоной шадабари болгохын тула юу хэхэ хэрэгтэй гээшэб? Энэ асуудал зүб тээшэнь шиидхэхэ гэһэн зорилго урдаа табиһан манай автобазын захиргаан, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд олон тарижтай газетэ гаргаха гэжэ дурадхаа һэн.

1978 оной август һарада олон тиражтай «Автомобилист» газетын түрүүшын номер хэблэгдээ бэлэй. Худэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд өөрынгөө газетын түрүүшын номерые һайнаар угтаа, олоороо дэмжээ. «Автомобилист» газетээ неделидэ нэгэ удаа гаргаха гэжэ шиидэ һэмди. Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, ажалаи түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной дунда тарааха хэрэгтэмнай «Автомобилист» газетэ аргагүй ехэ туһа хүргэнэ. Манай автобазын үнинэй, бэрхэ жолоошон Г. С. Киреев худэлмэрээ яажа эмхидхэхэ, машинануудые ямар аргаар удаан сагай туршада ашаглаха тухай һонирхолтойгоор бэшээ бэлэй. Энэ материал олоной анхарал татаһан юм. Жолоошод, автомашинануудые заһабарилдаг слесарь нүүд өөрынгөө һанамжа дурадхалнуудые тон дуратайгаар бэшэдэг болоо.

Бидэ олон тиражтай газетынгээ түрүүшын номерые арай шамай барлаһан һаа, мүнөө материальнуудаа шэлэдэг, эгээл һонирхолтой юумэнүүдыень газетэдэ томилдог болообди. Үйлэдбэридэ хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд олон. Эдэ арга боломжонуудаа хэрэглэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха ёһотойбди. Дунда зэргэхэнээр худэлжэ ябадаг хүнүүд манай коллективтэ үшөөл бии. Эдэнэр эдэбхи үүсхэл гарган, эгээл үндэр бүтээсэ туйлахын тула тэмсэхэ ёһотой гэжэ манай «Автомобилист» газетэ тэдэндэ заана.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хэблэл ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын худэлмэри бүри һайжаруулха зорилготойгоор эмхидхэлэй ехэхэн худэлмэри эзэлэнэбди.

Автобазын худэлмэришэдые зүбөөр һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэмнай олон тиражтай газетэ ехэ туһа хүргэнэ. Бидэ һара бүри ажалай дүн согсолжо, түрүү һуури эзэлэгшэдэй нэрэ соло, дуй дүршэл тухай газетынгээ худаһанда бэшэнэбди. Ажалай журам эбдэгшэдэй, даабаряа арай шамай дүүргэгшэдэй, голодоһо гаргагшадай нэрэ олоной анхаралда табигдадаг, шүүмжэлэгдэдэг.

Жолоошодой харюусалга дээшэлүүлхэ хэрэгтэ манай олон тиражтай газетэ ехэ үүргэ, нүлөө үзүүлнэ. Мүнөө хүн бүхэн тооной даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. 42 жолоошод арбадахи табан жэлэйнгээ даабари дүүргээд байна. Манай «БАМтоннельстрой» управлениин 1-дэхи автобазын коллектив байгша оной нэгэдэхи кварталай даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, Хойто-Байгалай район дотор хоёрдохи һуури эзэлээ. Манай коллектив ашаа зөөхэ һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, үндэр бүтээсэ туйлана. Худэлмэришэдые һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ «автомобилист» газетэ ехэ үүргэ нүлөө үзүүлнэ.

Манай автобазын коллектив арбадахи табан жэлэй даабари байгша оной октябриин 7-до дүүргэхээр уялга абанхай. Энэ уялгын дүүргэлтэ хэр ябажа байнаб? Энээн тухай манай «Автомобилист» газетын номер түхэндэ бэшэгдэнэ, жолоошодые шэнэ илалтанууд тээшэ уряална. Бидэнэр үйлэдбэриин ашаг үрын, худэлмэриин шанарай табан жэлэй даабари дүүргэжэл байнабди.

В. БЕЛИМЕНКО,
«БАМтоннельстрой» управлениин 1-дэхи автобазын партийна эхин организацийн секретарь.

ДЭНИИЕ ҺУРГАНА

...апреллин 22-то, ...нэй түрэһэн үдэр ...гэшүүндэ аб-...ргадашагүй энэ ...ажалаа, ажабайда-...хараа.

...оор Сэлэнгын сов-...дахи жэлээ хү-...наб. Урдань энэ ...ганил бэшэ байгдаа. ...дүүргэһэн, барил-...гжэлтэй хүм. Зү-...бүлын заяагаар ...ада орохо баатай ...тара дээрэ худэл-...дээ, хони үсхэбэ-...шэлтэй танилсаха ...та боломжонуудые ...Манай үбэлжэ-...шанаа гэжэ газар-...ой хүршөөр суу-...Социалис Ажа-...В. Г. Романова, ...гэгшэд ажал-...манай бригада ...абажа, заабари, ...яһала туһалһан ...хамта хонин ажал ...шюра, номуудые ...ихилээбди. «Ов-...болон бүсад ...бэшүүлжэ, ...туһатай мэдэсэ ...агоди. Светлана ...етеринариин эр-...татай хэолэлээр ...Хони, хурьгадаа ...шэлхэ, харуулһал-...даажа абанхай. ...болон районой ...хонин ажалда ...ехээр хандуулдаг, ...шодой дүй дүр-...барилан харуул-...Тиимэ статьянуу-...онон уншаад, өөнэ-...н хэлсэдэг зан-...һонирхуулнан ...өөрынгөө ажалда ...гэжэ оролдоно-...Сэлэнгэ» га-...илогдоһон хони-...Булгатовай хөө-...урьгадые олоорнь, ...хүхүүлхэ түхеэ-...лэдэлэһэн байгаа. ...Нигээд ...бидэнэр ота-...бидби. Гэхэ мэтын ...дээрээ газетэ, ...туһаламжа ...һананаб. Түл ...ааралтайгаар ун-...хонишодой ажа-...ые харан, өөрынг-...тануудые сасуу-...бди. ...жэл хонишо-...лжэ байхадаа, ...бүриһөө 103 ...адахи жэлдэ — ..., нёдондо 109 ...ажа шадаабди. ...дакцийн жэл бү-...дэг уулзалгада ...түрүү хонишо-...дой дүй дүршэлтэй бүри дүтэ танилсана гээшэбди. Редакцида болоһон уулзалгануудта согсологдоһон хонишон бүхэнэй «нюусанууд» газетээр баранда дамжуулагдана гээшэ. Энэ хадаа бодото һүргуули болоо гэжэ һананаб. Нёдондоной уулзалгада хабаадаһан Светлана нүхэрнн зарим хонишодтой арсалдаһаншье байха.

— Бидэнэр, ороидоо гурбан хүн түл абанабди, унаһан малгайгаа абаха туһагүйгөөр худэлнэбди, — гэжэ Юрөөгэй нэгэ хонишоной хэлэхэдэ, — Юундэ туһалагшадһаа арсана гээшэбта?! — гэжэ асуугаа һэн.— Хүлһөөрөө баярхаха саг бэшэ, харин мүнөө үеын эрилтэдэ харюусама ажалай эмхидхэл туйлаха ёһотойбди. Тиимэнээ хони үсхэбэрилгын комплекснууд хадаа сагай эрилтэ болоо. Бидэнэр шэнги залуушуул хуушанайхяараа худэлхэ ёһогүйбди, — гэжэ хэлээ һэн.

Түрүү онол арганууд тухай тодорхойгоор бэшэһэн материалнууд үшөөл үсөөнөөр толилогдоно гэжэ тэмдэглэхэ байнаб. Тинхэдэ худөө ажахын түрүүшүүлэй худэлмэриингөө дүршэл тухай газетэнүүдэй хуудаһан дээрэ саг үргэлжэ хөөрэжэ байбал, олондо туһа хүргэхэ бэлэй. Манай совхозой олохон худэлмэрилэгшэд хэблэлтэй нүхэсэдэг агша. «Рабоче-крестьянский корреспондент» гэжэ журналай редакци тусхай диплом манай совхозой һаалишан Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тадвашкинада барюулаа һэн. «Хэблэлтэй нүхэсэжэ, хөблэлэй хүсөөр баян дүршэлөө олоной шадабари болгоһоной түлөө» гэжэ дипломдонь бэшээтэй.

Ажалшадай урма зоригые газетын юрын материал бадаруулдаг юм байна гэжэ өөрынгөө жэшээгээр мэдэрээ һэм. Районой газетын хуудаһанда манай бүлын ажал, ажабайдал тухай зураглал фото-зурагтайгаар толилогдоо һэн. Видэнэр урмашажа, бүри һайнаар ажаллаха хүсэлтэй болоо һэмди.

Мүнөөнэй хонишод эрдэмтэй зон, Мантай мүрысэдэг хонишон Виктор Шилов, жэшээлхэдэ, заочкоор худөө ажахын техникум дүүргэ. Тэрэнэйдэ, мүн Акулов Анатолиндо элдэб янзын газетэ, журнал, брошюрануудые харахат.

Н. ДАМБАЕВ,
Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон.

БҮРИ ҺОНИРХОЛТОЙ БОЛГОХО

«Буряад-Монголой үнэн» газетын хууша монгол, лата алфавидаар хэблэгдэжэ байха үедэ, 1935—36 онуудһаа эхилжэ, худөө бэшэгшэнь болоһоноо һананаб. Тэрэ үеын почто морёор зөөгдэдэг тула нилээд гээгдэжэ абтадаг байгаа. Бидэнэр тэрэ үеын соёлшод, багшанар, культармеецүүд, уншалгын байшангайхид пропагандистска хамаг худэлмэриингөө материалые газетэһээ абадаг байгаабди. Тиимэһээ газетын номер бүхэнэй материалые сээжээр шахуу мэдэдэг һэмди.

Энэ хугасаа соо хэблэлэй үгын хэһэн юумэн тон ехэ бээ даа. Ажалай журамда, хамтын ажалда дурагүй элдэб янзын эгэгээдүүдые хошон хурса үгөөрөө харбан шүүмжэлдэг бэлэй. Алсагар Мархай, Гургалдайн гурбан сэсэн, Мархайн аша Тархай, Сатирын булан, мүнөөнэй Будамшуу гэгшэд шүүмжэлхы нюдөөрөө дутуу дундануудые шобто хаража, шанга хэмжээнүүдые абхуулдаг байгаа, абхуулнашье.

Газетын пропагандистска үүргэ ехэ байгаа, байһааршье. Гушаад, дүшөөд онуудай хэсүү бэрхэ сагуудта «Буряад-Монголой үнэн» газетэ худөөгэй буряад нютагуудай арад зоной дутын, ойлгомжотой, үдэр бүхэндэ мэдээсэл абадаг «булаг» байгаа хэ юм.

Гушаад онуудта худөө ажахые хамтын ажалтай болгон, социалис үндэнэ һуури дээрэ хүргөөхэ тухай партийн аграрна политикые түбэй газетэнүүдһээ дутуугүйгөөр олондо ойлгуулжа шададаг байгаа. Бидэнэр, худөөгэй соёлой худэлмэрилэгшэд, тэрэнэй эдэбхитэй уншагшадынь, худөө бэшэгшэдынь байгаабди.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда мордоод, фашис булимтарагшад ба япон милитаристнуудые илалта түгэсөөр даралсажа ерээд байхадаа «Буряад-Монголой үнэн» газетэнүүдые абажа, захаһаань иража, хэдэн жэл соо болоһон һонинуудые мэдэжэ абаа бэлэйбди.

Газетын эмхидхэхы ба пропагандистска үүргэ, зоригжуулхы нүлөө ехэ, хариин дайсадые дарагдада хабаадалсаһан хубитань мүн лэ ехэ гэжэ мэдэрээ һэм. Тэрэ гэһээр лэ өөрөө газетын хуудаһануудта статьянуудаа толилуулжа эхилһэн байгааб.

«Буряад үнэн» газетэ шэнэ алфавит дээрэ дайнай урдахана хэблэгдэжэ эхилээ һэн. Тэрэ сагһаа хойшо худөө бэшэгшэдэй бэшэхэдэншье, уншахаданшье тон хүнгэн, ойлгосотой болоо гэжэ тоологшоб.

Буряад оронойнгоо экономическа, социальна хүгжэлтэдэ ехэ үүргэ дүүргэжэ байгаа газетынгээ хуудаһануудта мүнөө үе сагай эрилтэнүүдтэй нягта холбоотой статьянуудые, манай парти ба правительствын тогтоол шиидхэбэринүүдые худөөгэй эгээлэй зондо ойлгуулха болоходоо «Буряад үнэн» газетээл абаад ошодогби.

Манай нютагта «Буряад үнэн» газетые таби гаран бүлэ захижа уншадаг юм. Эндэмнай почтын отделени үгы байнаар. Гэбэшье, үнинэй ажалладаг почтальон Ханда Эрдынеевна Цыбиктажова тон ехэ оролдолго гаргажа, айл бүхэниие хэблэлээр хангадаг, захия хүүлэдэг байна.

Минии һанахада, газетын редакци худэлмэридее залуу авторнуудые олоор хабаадуулхын тула ехэ оролдолго гаргаха ёһотой. Тиихын тула һонирхолтой рассказуудые, очеркнуудые, шэнэ дуунуудые, шүлэгүүдые олоор толилхо, «Будамшуугай» аяншалгые олошоруулха, материалнуудые һаадгүйгөөр хэблэдэг байха гэжэ бодоноб.

Ц. САГАЛЕЕВ,
пенсионер, дайнай болон ажалай ветеран, худөө бэшэгшэдэй постые эрхилэгшэ.

Мянга холо гаран хэһэг «Буряад үнэн» газетэ жэл бүрн Захаамнай райондо тарана. Энэ шухала хэрэг эмхидхэлгэдэ хэблэл тараагшад, хэлхеэ холбооной худэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадана. Санагын хэлхеэ холбооной отделение даагша Галина Гармаевна Норбоева тэдэнэй нэгэн болоно. Тосхонойнь 193 хүн мүнөө энэ газетэ абана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Г. Норбоева.

С ВАЛДУЕВАЙ фото.

ЖУРНАЛИСТНУУДТА ШАН

1979 ондо журналистнымь эрхим һайн зохёолнуудые бэшэжэ, хэблэлдэ толилуулһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Журналистнуудай холбооной правленниин тогтоолоор Ярослав Гашегай нэрэмжэтэ жэл бүриин шан нимэ журналистнуудта олгогдобо:

1. **Дондогой** Цырендулма Цыреновнада —«Буряад үнэн» газетын ахалагша корреспондентдэ, туе газетын хуудаһануудта толилогдоһон «Мундарганууд дуудана», «Дуушан» гэжэ очеркнуудайнь түлөө;

2. **Островский** Владимир Васильевичта —«Северный Байкал» гэжэ районно газетын редакторта, «Барилгын шухала участогта», «Хойто-Байгал», «Амар мэндэ, арюухан далай!», «Байгалай эрьедэ рельснууд ерэбэ», «Болзор соонь БАМ-ые барилбди» гэһэн гаршаг доро толилогдоһон тусхай хуудаһанууд болон номернуудые гаргаха хэрэгые хүтэлбэрилһэнэйнь, өөрынь эдэбхитэйгээр хабаадаһанай түлөө;

3. **Цыбикдоржиев** Насаг Цыбикдоржиевичта — телевидени ба радио-дамжуулгын талаар республикын гүрэнэй Комитедэй ахалагша редакторта, «Ажалаар олдоһон алдар», «Эрхим нүхэдтэй зэргэшэн», «Мүнөө үеын хүнэй шэнжэ» гэһэн радиогоор буряад хэлэн дээрэ дамжуулагдаһан очеркнуудайнь түлөө.

Ц. ДУГАРОВ,
Буряадай АССР-эй Журналистнуудай холбооной правленниин харюусалгата секретарь.

Улаан-Удын республиканска типографида Лидия Цыренова линотипистээр олон жэлэй туршада худэлжэ, дуй дүршэлтэй болонхой. Тэрэнэй хэһэн набор алдуугүй байдаг. Эдэбхитэй энэ басаган халаан бүриингөө даабариие ходо үлүүлэн дүүргэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: линотипистээ Л. Цыренова ажалдаа.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ХҮДӨӨ БЭШЭГШЭ

Тэрэ гэһээр хорин зургаан жэл үнгэршэбэ. Районойнгоо «Улаан туг» газетэдэ худөө ажахын асуудалаар түрүүшынгээ багахан мэдээсэл толилуулһан Жэмһэгэй МТС-эй механизатор Бата Бирбаев хэды ехээр баясаа гээшэ һэм. Тиигэжэ өөрынгөө гар табилгатай мэдээсэл газетэдэ хараад, тэрэнээ сээжэлдэтэрээ уншаад, халаанандаа хэһэн газетээ үлтиртэрнь хадагалжа ябаһан. Энээнэй һүүлдэ удангүй «Буряад-Монголой үнэн» газетэдэ баһа нэгэ багахан статьянь гараа һэн. Газетэдэ бэшэхэ дуратай байһан залуу механизатор тон урмашаа бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо «Б. Бирбаев» гэһэн гар табилгатай элдэб жанрай бэшэгүүд районой болон республикын газетэнүүдэй хуудаһануудта гарадаг болоо һэн.

Теэд Бата Жалсанович газетын редакцида нэгэшье удэр ажаллаагүй юм. Хэрбээ тэрэнэй мэргэжэлээр һонирхобол токарнин, слесариин, электригэй, электрогагнуушанай мэргэжэл шудалһан дүрбэн тэгшэ хүн байха.

Эдир залуу хадаа ажахыда худэлжэ, баян дүршэлтэй, өрдэм мэдэсэ һайнтай мэргэжэлтэ байһан Б. Ж. Бирбаев партийна болон совет органуудай шиидхэбэреэр 1957 ондо һүргуулида ажалай багшаар томилогдоһон юм.

Багша Бирбаевай худэлмэри тухай тобшоор хэлэбэл, тэрэ ажалай һүралсалай методикые тон бэрхээр мэдэдэг. Һургажа гарганаһан һурагшадынь өөрэһөөншье дутуугүй эрхим мэргэжэлтэд болоод, хаа хаанагүй нэрэтэй солотой худэлжэ байдаг. Багшын ажалай ашаг үрэ энэл ха юм. Бата Жалсанович республикын багшанарай VII съездын, багшанарай Бүхэсоюзна 1 конференциин делегадаар һунгагдаһан, СССР-эй ВДНХ-да хабаадажа, тэрэнэй дипломдо хүртэһэн, Буряадай АССР-эй болон РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствэнүүдэй, БурАССР-эй Худөө ажахын министерствын Хүндэлэлэй грамотануудаар, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Дипломоор, «РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан байна. Эдэ бүгэдэ тэрэнэй ажалай али аргэ үндэрөөр сэгнэгдэһые гэршэлнэ бшуу.

Б. Бирбаев — журналист хүн. Тиимэһээ анхарха, бэшэхэ юумэниинь захагүй. Гол худэлмэриһөө гадна, тэрэ агитатор, лектор, пропагандистаар томилогдонхой. Үшөө тинхэдэ уран һайханай худэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Арба гаран жэлдэ месткомой түрүүлэгшээр, багшанарай профсоюзай райкомой болон обкомой гэшүүнээр һунгагдаһан, һургуулиингаа партийна организацийн секретаряар худэлмэрилнэ.

Теэд хэды нимэ сүлөөгүй байбашье, газетэдэ бэшэхэ сагаа олоод лэ байдаг. «Һургуули ба ажабайдал» гэһэн гаршаг доро саг үргэлжэ бэшэжэ байдагынь олондо мэдээжэ ааб даа. Тэрэ илангаяа өөрынгөө худэлмэриин дүршэл тухай тодорхойгоор хөөрэһэн статьянуудые эльгээдэг. Мүн һурагшадай һуралсал ба ажал тухай, тэдэнэй мэргэжэлээ шэлэн олохо тухай һонирхолтой, материалнуудые толилуулдаг. Өөрөө фотограф һэн хойноо фото-зурагуудые шье ходо эльгээлсэдэг.

Энээнһээ гадна, үйлэдбэриин түрүүшүүл тухай, эрхим коммунистнууд, эдэб мэргэжэлэй хүнүүд тухай, һурган хүмүүжүүлэгшэд, дайнай ветеранууд тухай бэшэнэ. Толгойн дунда һургуулида Б. Ж. Бирбаев 1964 онһоо худэлнэ. Энэ сагай туршада гансашье «Восточные Саяны» колхозой гэшүүд тухай бэшэ, мүн районойнгоо ондоошье ажахынуудай түрүүшүүл тухай бэшэһэн байха.

Худөө бэшэгшэ Б. Ж. Бирбаев газетэдэ эдэбхитэйгээр бэшэдэгэйнгээ түлөө КПСС-эй райкомой болон гүйсэдкомой, КПСС-эй обкомой, «Саяан», «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй редакцийн грамота болон үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаһан байха. Эдэ газетэнүүдһээ гадна, тэрэнэй статья 1975 ондо СССР-эй Гэгээрэлэй министерствын научно-методическа журналда толилогдоо һэн.

Бата Жалсанович мүнөө гуурһаяа улам хурсадхан, үшөө эдэбхитэйгээр бэшэнэ. Тэрэ ажабайдалай гүн соо ажаһууна, тиимэһээ бэшэһэн юумэнүүдыень үргэн олон уншагшад ходоодоо һонирхолтойгоор хүлеэн абадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Ж. Бирбаев.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

0 0, ИМТАНУУД

✦ 1918—1978 онуудай хугасаа соо СССР-тэ гурба миллион үлүүтэй ном болон брошюра (хэблэлэй единицээр) дүн хамта 50,2 миллиард хэһэгээр гаргагдаһан байна.

✦ Манай орондо 1979 ондо хэблэгдэн гараһан ном болон брошюрын тираж 1,9 миллиард хэһэг болоһон байна. Тэдэнэй олонхинь оронеймнай библиотекэнүүдта ородог. СССР-тэ 1,8 миллиард хэһэг номой фондтой 131 мянган библиотекэ тоологдоно.

✦ В. И. Ленинэй зохёолнууд дэлхэй дээрэ эгээл олон хэһэгээр гарадаг. Оршуулгыншье талаар дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлдэг.

✦ Гансал СССР-тэ В. И. Ленинэй зохёолнуудтай 14 мянган ном болон брошюра хэблэгдэдэг. Тэдэнэй тираж 543 миллион 272 мянган хэһэгтэ хүрэнхэй. ЮНЕСКОгой 1979 оной мэдээсэлэй ёһоор, В. И. Ленинэй зохёолнууд дэлхэйн элдэб арадуудай хэлэнүүд дээрэ 200 гара дахин оршуулагдаһан байна.

Хүгжэжэ байгаа оронуудта В. И. Ленинэй зохеолнууд 1100 гара дахин хэблэгдэдэ.

✦ К. Марксын, Ф. Энгельсын зохёолнууд СССР-тэ 83 хэлэн дээрэ оршуулагданхай: тэрэ тоодо СССР-эй арадуудай 49, харнин оронуудай арадуудай 39 хэлэн дээрэ хэблэгдэн гаранхай.

✦ Дэлхэйн хүн зоной 6,3 процентнь СССР-тэ ажаһуудаг. Теэд дэлхэй дээрэ хэблэгдэдэг бүхы номуудай 14,9 процентнь манай орондо хэблэгдэн гарадаг.

✦ «Правда» газетэ үдэр бүри 10 миллион хэһэгээр хэблэгдэнэ. Энэнь, жэшээлхэдэ, США-гай эгээл олон хэһэгээр гарадаг «Нью-Йорк дейли ньюс» газетэһээ таба дахин олон болоно.

✦ СССР-эй мянган хүн бүхэндэ 390 гаран газетэ хүртэнэ. 1940 ондо минл 43 хүртэдэг байһан.

✦ СССР-тэ 4838 журнал болон бусад хэблэл жэлдэ 3 миллиард 120 миллион хэһэгээр гаргагдана.

ДҮҮРЭБ

ЖИМТАНУУД

Саяанһаа Витим хүрэтэр

МАРТАГДАШАГҮЙ УУЛЗАЛГА

Һаяхан манай районой ажалшад МНР-эй артистнуудтай, композиторнуудтай уулзажа баярлаа. МНР-эй Композиторнуудай холбооной түрүүлэгшэ С. Гончиксумла, Ц. Намсарайжав, П. Хаянхирва, Бэлигтэ дуушад Ц. Пурэвдорж, Б. Зангад, А. Бутэд гэгшэд Ивалгын һүнэй комплексын ажалшадта айлшалжа, үйлэдбэритэйнь танилсаа.

Удаань Ивалгын гидромелиоративна техникумдэ ерээ. Тэндэ һүр жабаланта хүгжэм зэдэлжэ, студентнэр дабһа, хилээмэ, сагаан эдеэ барижа, Монголһоо ерэһэн айлшадаа амаршалан уггаа.

Техникумэй актова зал соо хүн зон дүүрэн суглараа, совет-монгол хани барисаанай митинг болоһон байна. КПССэй Улаан-Удын райкомой секретарь А. Б. Раднаев митинг нээжэ, айлшадые амаршалан, үгэ хэлээ. Монголһоо ерэһэн түлөөлэгшэдэй хүтэлбэрилэгшэ С. Гончиксумла, Буряадай АССР-эй Композиторнуудай холбооной түрүүлэгшэ С. Манжигеев, техникумэй эрхим студентка Е. Григорьева гэгшэд үгэ хэлээ.

Һүүлээрнь уран һайханай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг студентнэр программынгаа эрхим номернуудые айлшадтаа бэлэглэн харуулаа.

Харюудань айлшад дуунуудаа дуулажа, суглараншадые баясуулаа, альга ташуулаа. Студентнэр дурасхаалай бэлэгүүдые, сэсэгүүдые айлшадтаа барюулан үдэшэһэн байна.

x x x

Тэрэл үдэртөө монгол айлшад Оронгын совхоз ошоо юм. Тэндэ соёлой байшан соо хүн зон олоороо сугларанхай, гоё һайхан буряад хубсаһатай хубүүд, басагад дуу дуулан, айлшадаа уггаба.

Совхозой ажалшадтай болоһон уулзалгые КПСС-эй райкомой секретарь А. Б. Раднаев нээгээ. Оронгын совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ П. Н. Нимаев ажахы тухайдаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө һэн.

Һүүлдэнь мүн лэ эзэд болон айлшад дуу наадаяа андалдаа.

Г. ЧАЙКИНА,
арадай депутадуудай Улаан-Удын райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагые даагша.

БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛГОНО

Баргажанай районой ажалшад ажаһуудаг газартаа ариг сэбэрые сахижа, модо, һөөгүүдые олоор һуулгадаг болонхой. Жэшээлхэдэ, Адамово, Макаринино һуурин-нуудта, Баянгол, Үүрэг тосхонуудта ажаһуугшад түрэл нютагайнгаа түхэл шараие нюдэндэ урин, һайхан болгохын түлөө оролдоно. Һайшан гэрнүүдые газаа талаһаань шэрдэхэ, ургамал сэсэг олоор һуулгаха, хашаа хорёогоо зохисотойгоор бариха гэхэ мэтэ хуу хараада абтадаг.

Эдэ бүхы хүдэлмэри нютагай сельскэ Соведэй эдэбхитэдэй хүсөөр ябуулагдана гэжэ тэмдэглэлтэй. Эдэнэр хүн зоной дунда ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг, ариг сэбэр, элүүр энхэ тушаа хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэдэг юм. Саашадаатье Улан, Хилгана, Үрэжэл тосхонуудта нимэ хүдэлмэри һэргээгдэхэ зэргэтэй.

А. КАПУСТИН.

КОМСОМОЛШУУДАЙ ЭДЭБХИ

«Улаан Аха» колхозой залуушуул ажахынгаа хүргэжэ ургаха хэрэгтэ бага бэшэ хубитаяа оруулалсадаг. Малай үбэлжэлгын харюусалгатай хаһада эдэнэр оролдосо ехэтэйгээр ажаллажа гараа юм. Мал адуулагшаар, хурьгашадаар хорёод хүн хүдэлөө. Намарай эхеэр гурбан воскресник эмхидхэгдэжэ, 12 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээ һэн. Фермэ, отарануудай газаа, досоохние ариг сэбэр байлгаха хэрэгые залуушуул мүн лэ анхардаг байха юм.

Хүдөөгэй соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд малшадта саг үргэлжэ хүрэдэг. Һая тэдэнэр Шулуута гэжэ газарта байрладаг малшадта ошожо, һонирхолтой концерт, наада табиһан байна. Павел Дабаевай шулэгүүдые ханхинаса уншахада, Борис Ивановой ирагуу дуу гүйсэдхэхэдэ, нэрьемэ альга ташалган зэдэлээ. Мүн хаташадай бүлэгэйхид харагшадта тон һайшаагдаа.

Комсомолшуудай дунда мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэд олон. Жэшээлхэдэ, жолоошон А. Буханаев дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, амжалтатай хүдэлдэг. Тракторист С. Дугаров малшадта түлеэ залһа, тэжээл саг болзортонь зөөхэ хүдэлмэридөө тон харюусалгатайгаар хандадаг юм. Түрүүшүүлэй жэшээ даган, ниитын ажабайдалда, ажалдаа эрхим дүнгүүдые туйлахые оролдогшод олон.

В. ГАЛСАНОВ.

Ахын район.

ОЙН БАЯРАЙ УРДА ТЭЭ

«Буряадай уран зохёолшод — сэрэгшэдтэ айлшаар» гэһэн уулзалгануу фашис Германие совет арадай илаһаар гушан табан жэлэй ойн урда тээ олоор үнгэргэдэжэ байна. Республикын уран зохёолшод, журналистнуудаг Улаан-Удын гарнизоной сэрэгшэдэй үмэнэ шулэгүүдээ уншаба. Уран зохёолшо Цыден-Жап Жимбиев һая залуу сэрэгшэдтэй уулзаба. Николай Островскийн нэрэмжэтэ бүхэсоюзна конкурсын шанда хүртэһэн «Гал могой жэл» гэжэ романиинь орон дотороо, мүн хилын саанашье хэды дахин хэблэгдэһэн юм. Манай үеын хүнүүдтэ уран зохёолнуудаа зорюулдаг прозаик Ким Балков мүн лэ сэрэгшэдтэй уулзаба.

Поэт Лопсон Тапхаев буряад поэдүүдэй шулэгүүдые сэрэгшэдтэ уншажа үгөө. «Правда Бурятии» газетын журналистнууд дайшалхы алдар сольы түүхэ тухай хөөрэдэг «Патриот» гэжэ тусхай хабсаргалтын материалнуудтай сэрэгшэдые танилсуулба.

Д-Д. ГАРМАЕВ.

Улаан-Удын номой «Туяа» магазинай коллектив эрхим һайнаар хүдэлжэ, номой магазинуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ ходо түрүү һуури эзэлдэг юм. Энэ коллективтэ хүдэлдэг залуу наймаашан Т. Родионова оролдосотой бэрхэ ажалаараа шалгардаг, худалдан абагшадта тон налгай зохидоор хандадаг. Тэрэ номой выставкэнүүдые эмхидхэхэдээ шадамар бэрхэ, ниитын ажалда эдэбхитэй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Туяа» магазинай наймаалагша Т. И. Родионова.

К. ШУЛУНОВОЙ фото.

ИЛАЛТЫН ҺАЙНДЭРЫЕ УГТУУЛАН

Агууехэ Илалтын һайндэртэ зорюулагдаһан тематическэ үдэшэнүүд үнгэргэдэжэ эхилэнхэй. Түбэй городской библиотекын уншалгын залаг ахамад библиотекарь Л. Г. Топлова, абонементын таһагые даагша А. Д. Попова гэгшэд «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үеын дуунуудаг», «Айхамшаг намтартай хүнүүдые дурсаяа» гэһэн үдэшэнүүдые залуушуулай хабаадалгатайгаар эмхидхэбэ.

Библиотекын 6-дахи филиалда суглараншад В. Собкогой «Берлин — минии шарха» гэһэн номой удхаар хөөрэлдөө хэбэ. Ю. Бондаревай «Халуун саһан» гэһэн зохёолоор үнгэргэдэхэ уншагшадай конференцидэ хотын үрэ-жэмэсэй станциин хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаха. Дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудай студентнэр иимэ үдэшэнүүдэй программые һонирхолтой болгохын тула нилээд оролдолго гаргадаг юм. Илангаяа Зүүн Сибириин соёлой институдай, лесотехникумэй түлөөлэгшэд библиотекын хүдэлмэрилэгшэдтэй зохёохы ёһоной харилсаа холбоо байгууланхай.

Т. КАРАСЕВА.

ҺАЙНДЭРЭЙ БЭЛЭГ

«Спортлотогой» нааданда хабаадагшад ямар аза талаантай байдаг гээшэб гэһэн асуудал эзэлүүдгүй гараад ерэдэг.

Иимэ асуудалда хүн бүхэн зүб харюу үгэжэ шадахагүй ха. Тэдэнэй зариманиинь спортлотогой тираж бүхэнэй нааданда хабаадалсадаг, харин нүгөе заримашуулынь нэгэ хоёр наадаа болодог. Тиихэдээ эдэнэр 2—3 карточка худалдан абамсаараа, дуратай тоонуудаа зурана гээшэ.

Һаяхана Баунтын районой харгы заһабарилдаг 634-дэхи участогай техник Зинаида Гавриловна Федорова 30—30 мүнгэтэ гурбан карточка худалдан абаһан байгаа.

«Спортлотогой» 14-дэхи тиражай гарахадань, шалган гэһээнь, табан номер тудаһан байжа, 1729 түхэриг шүүбэ ха юм. Иигэжэ һайндэрэй урда тээ ёһотойл бэлэттэ хүртэбэ гээшэ.

«Спортлотогой» бүхы наадануудта эдэбхитэйгээр хабаадахыетнай хүсэнэбди.

О. КОЛЫШЛЕВА.

Хүн зоной аша туһада

Хүн зоной эрилтэ хангадаг Кабанскын районой түбэй комбинадай коллектив түсэбтэ даабаринуудаа амжалтайгаар дүүргэнэ. Комбинадай түрүүшүүлэй хахадынь һахуу табан жэлэйнгээ түсэбүүдые бэелүүлээд байна. Жэшээлхэдэ, Байгал-Хүдэриин байшангай хубсаһа эсхэгшэ М. О. Торгашина, Сэлэнгын ательегэй гадар хубсаһа эсхэгшэ А. Ф. Давыдова гэгшэд 1981 оной июнь, июль һарануудай тоосоогоор ажаллана. Каменскын ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай мастернууд О. К. Спирина, В. А. Литвиненко, Кабанскын ажаһуудалай эрилтэ хангадаг байшангай оёдолшон-мотористка А. В. Шадрина, оёдолшон М. Т. Димова гэгшэд 1982 оной календарь һэхэнхэй хүдэлнэ.

Кабанскын районой ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай хүдэлмэрилэгшэд долоон хоног соогоо таба дахин хүдөө гаража, малшадай захилнуудые байра дээрэнь абажа, эрилтэ эрэглэмжэнүүдыень хангахые оролдоно.

П. ГРИГОРЬЕВ.

ЭЗЭРХЭГ ЯБУУЛГЫЕНЬ БУРУУШААЛГА

КАБУЛ. Бэеэ дааһан байдалтай Иранда зүрюу харшаар США-гай үүдхэжэ байтаа эзэрхэг түримхэй ябуулгые Афганистанай Демократическа Республикын правительство болон афган арад эрид буруушаана гээд ДРА-гай МИД-эй түлөөлэгшын Афганистанай Бахтар гэжэ информационно агентствэдэ хэһэн мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Иранда США-гай үүдхэһэн сэрэгэй ябуулга уласхоорондын эб найрамдал болон аюулгүй байдалда хоро хүргэнэ гээд МИД-эй түлөөлэгшэ тэмдэглээ. Американ захиргаанай һаяхан үүдхэһэн гэмтэ ябуулгаһаа уламжалан, Иранда, мүн энэ райондо боложо байһан үйлэ хэрэгүүдэй хойноһоо Афганистанай Демократическа Республика һанаагаа зобонгёор адаглана гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Американ империализмын эзэрхэг түримхэй ябуулганууда эсэргүүгээр Иранай хэнэн үнэн зүб тэмсэлтэй ДРА-гай арад болон правительство һаналаа нэгэдэнги байһанаа үнэн зүрхэнһөө мэдүүлнэ.

ХАРАТА ХЭРЭГҮҮДЫНЬ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГДЭҺЭЭР

ТЕГЕРАН. Иранда десант буулгаха гэһэн һэдэлгынь буруу һүрэлгэ Вашингтоной захиргаанда һургаал болобогүй. Тиин тэрэ энэ орондо эсэргүү зэбсэтэй ябуулганууда ургэлжэлүүлжэ байна.

Тегеранай радиогой мэдээсэнэй ёһоор, апрелийн 29-дэ «Ф-14» түхэлэй американ хоёр самолет-истребитель Оманай тохой шадар харуулда байһан Иранай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самолёдые буудаһан байгаа. Иранай хоёр истребитель нинидэн ерэжэ, американ истребительнүүдэй добтолгые сухарюулба.

Иранай Исламска Республикын нэгэдэмэл штаб Тегеранай радиогоор дамжуулганууде хэхэдээ, Иранда эсэргүүгээр эзэрхэг түримхэй ябуулганууде Вашингтон үүдхэхэдээ болохо байна гэжэ тэмдэглэнэ. Президент Картерай һаяхан урагшагүйдэһэн сэрэгэй эзэрхэг түримхэй ябуулгаһаа шалтагаалан, гүрэнэй секретарь Вэнс тушаалһаа бууха баатай болоо гээд мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Һунгалта болотор үлэһэн багахан сагые хараада абажа, эзэрхэг түримхэй шэнэ туршалгын ашаар түрүүшын ябуулгын урагшагүйдэһые эзэрхэг түримхэй шэнэ ябуулгаар заһаруулжа, һунгагшадай зүгһөө Картер олонхиин дуу абаха хараатай байна. Энэ зорилгоёо туйлахын тула Картер шэнэ түсэб зохёогоо. Тэрэнээ һаяын сагта бэелүүлхэ хараатай юм. Абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, президент Картерай захиралтатай зохилдуулан, агаарай-десантна сэрэгүүдэй подразделенинүүд Бахрейн худар эльгээгдэхэ байна.

Энээнтэй дашарамдуулан, нэримжэтэй байжа, США-гай зүгһөө Иранда эсэргүү зэбсэгтэ шэнэ ябуулгын хэгдэхэдээ болохо байһанай хойноһоо анхаралтайгаар адаглаха уряатайгаар нэгэдэмэл штаб Иранай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэдтэ хандаба.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, ЗОХЕОН БАЙГУУЛГЫН ҺАЙНДЭР

Эб найрамдал сахин хамгаалха, бэхижүүлхэ, шахардуу байдал һуларуулха, бүү зэбсэг бүтээн гаргалые зансуулан сараха, США-гай ба НАТО-гай бусад зарим оронуудай зонхилхы бүлэгөөрхидэй эзэрхэг түримхэй түсэбүүдые буруу һүргэхэ хараа бодолтойгоор бүхы дэлхэйн олон миллион ажалшад Майн 1-нэй һайндэрые тэмдэглэбэ.

ПРАГА. Хэдэн зуугаад мянган ажалшад Чехословакиин нинислэл хотын Летенскэ талмай дээрэ сугларба. Совет арадай баатаршалга тухай, Чехословакие сүлөөлхын түлөө тэдэнэй ехэ хохидолдо ороһон тухай дурасхаал чехүүдэй ба словагуудай зүрхэ сэдьхэлдэ, ухаан бодолдо хэтын хэтэдэ үлэхэ юм гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак Майн 1-нэй митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

БЕРЛИН. ГДР-эй нинислэл хотын түбэй магистраль — Карл-Маркс-Аллее улаан туугуудаар, транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй. ГДР-эй нинислэл хотын ажалшадай Майн 1-нэй жагсаал эндэ болобо. СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер болон бусад хүтэлбэрилэгшэд трибунада **гараба.**

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Сүлөөтэ немец профсоюзуудай нэгэдэлэй түбэй правленийн түрүүлэгшэ Г. Тиш амаршалгын үгэ хэлээ.

СОФИ. Болгариин нинислэлэй гол талмай — Сентябриин 9-нэй талмай дээрэ һайндэрэй жагсаал боложо, ажалшадай оло мянган түлөөлэгшэд сугларһан байна. БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков, БКП-гэй ба НРБ-гэй правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд Г. Димитровэй мавзолейн трибуна дээрэнээ жагсаалда хабаадагшадые амаршалһан байна.

ВАРШАВА. ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек Польшын нинислэл хотодо жагсаалда хабаадагшадта хандажа, амаршалгын үгэ хэлэбэ.

БУДАПЕШТ. Венгриин нинислэл хотодо болоһон һайндэрэй жагсаалда 250 мянга гаран хүн хабаадаа. ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар болон партийна ба гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэд Парадуудай талмайдахи трибунануд дээрэ байба.

УЛААН-БААТАР. Монголой нинислэл хотын һайндэрэй жагсаалай түб — Сүхэ-Баатарай талмай һайндэрэйхээр шэмэглэгдэнхэй. К. Марксын, Ф. Энгельсын, В. И. Ленинэй портредууд, МНРПгэй болон КПСС-эй хүндэлэлдэ, монгол-совет эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ уряа лозунгнуудтай транспарантнуудаар эндэхи байшан гэрнүүдэй нюур талые шэмэглэнэ.

Баярай митингын һүүлээр МНР-эй нинислэл хотын ажалшадай жагсаал болобо. МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал болон МНР-эй бусад хүтэлбэрилэгшэд Майн 1-нэй жагсаалда хабаадагшадые амаршалһан байна.

Ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэртэ — Майн 1-дэ зорюулагдаһан һайндэр Боннодо, Парижда, Римдэ, Вьентьяндa, Аддис-Абебэдэ, Токиодо болобо. Эдэ оронуудай бүхы томо ехэ хото городуудта олоной хабаадалгатай жагсаалнууд, митингнүүд үнгэргэгдөө. «Бүү зэбсэг бүтээн гаргалые зогсоохо», «Социалис оронуудтай эбэй ёһоной харилсаа холбоо тогтоохо», «Ажалшадай эрхэнүүдые монополинуудай хашаха, харшалха ябадалые зайсуулха!» гэһэн уряа лозунгнуудые жагсаалда хабаадагшад барижа ябаа.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Майн 4-һөө 10 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 4 .

Москва. 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00—«Время». 8.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.00 — Буратинын выставкэ. 9.30 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 10.30 — «Элүүр энхын булан» — эрдэм дэлгэрүүлгын дамжуулга. 11.15 — Үглөөнэй почто. 11.50 — «Эрдэм ба техникэ» — киножурнал.

Улаан-Удэ. 12.00 — Үхибүүдтэ — «Амар мэндэ, май!» 12.20 — «Кино хүүгэдые урина». 12.50 — «Манайда айлшаар».

Москва. 13.30 — «Путевка в жизнь», «В добрый путь» — телевизионно баримтата фильм. 13.55 — «Зарядка для хвоста». «Котёнок по имени Гав» — мультфильмнүүд. 14.15 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 15.15 — «Приключения Электроника» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильмын 3-дахи серн — «Мальчик с собакой». 16.10 — **Улаасхоорондын панорама.** 17.05 — «Братья Рико» — телевизионно уран һайханай фильмын 1 ба 2-дохи серн. 19.30 — **Илалтын 35 жэлэй ойдо. «Несокрушимая и легендарная» — баримтата фильм. «Бронза и сталь» 1-дэхи фильм.** 20.30 — «Время». 21.05 — «Песня-80» Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ автозаводой Соёлой ордонһоо дамжуулга. 22.35 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.00 — «Хүдөөгэй час». 13.00 — «Хүгжэмтэ киоск».

ПОНЕДЕЛЬНИК, 5 ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00—«Время». 8.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.05 — «Приключения Электроника» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. «Побег» (1-дэхи серн). 10.15—Түбэй телевидени ба Бүхэсоюзна радиогой оркестр наадаха. 10.30 — «Несокрушимая и легендарная» — телевизионно олон серитэй баримтата фильм. «Бронза и сталь» — сухопутна сэрэгшэд тухай. 11.30 — Шэнэ һонин. 14.20 — Совет Армии тухай телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 15.25 — «Эжын һургуули». 15.55—Уран шүлэг. С. Орлова 16.25 — «Агууехэ баатаршалга» — баримтата фильм.

Улаан-Удэ. 16.45 —«Мүнөөдэр — Хэблэлэй үдэр» (буряадаар). 17.00 — «Саяан» — хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан дамжуулга.

Москва. 17.30 — Хэблэлэй үдэртэ. «Партийн дайшалхы туһалагша».

Улаан-Удэ. 18.00 — Шэнэ һонин. 18.10 — Спортын һонин.

Москва. 18.30 — «Түрүү дүй дүршэл — бүгэдэ арадай баялиг». Харьковска тракторай завод. «Түрүү дүй дүршэл ба шидхэхэ асуудалнууд». Украиный КП-гэй Харьковска обкомой нэгэдэхи секретарь И. И. Сахнюк дамжуулгада хабаадалсаха.

Улаан-Удэ. 19.00 — «Аратыл фронт шэнги байгаа».

Москва. 19.40 — Илалтын 35 жэлэй ойдо. «Несокрушимая и легендарная»— телевизионно баримтата фильм. «Далайн сэрэгэй флот тухай» (2-дохи фильм). 20.30 — «Время» —21.05 — «А ну-ка, девушки!» 22.50 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 16.45 — Хүндэ атлетикээр Европын чемпионат Югославиһаа дамжуулагдаха.

Улаан-Удэ. 17.30—Мультфильмнүүдэй программа.

Москва. 18.00 — «Уран гартан».

Улаан-Удэ. 18.30—«Красные альпинисты» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи серн).

Москва. 19.00 — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветерануудай Московско хоорой концерт Колонно залһаа дамжуулагдаха.

Улаан-Удэ. 19.40 — Соносхолнууд. 19.50 —«Красные альпинисты» — телевизионно уран һайханай фильм (2—3—4-дэхи серн).

ВТОРНИК, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00 — «Время». 8.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.05 — «Приключения Электроника» — телевизионно уран һайханай фильм. («Тайна 6 «б»— 2-дохи серн). 10.00—«Тэмсэл дахинаа үргэлжэлхэл...» — совет дуунай концерт. 10.40 — «Несокрушимая и легендарная» —телевизионно олон серитэй баримтата фильм. «Далайн сэрэгэй флот тухай» (2-дохи фильм). 13.55—Шэнэ һонин. 14.20 —СССР ба ЧССР хоёрой хоорондо хани барисаанай харилсаа холбооной хэлсээндэ гар табигдаһаар 10 жэлэй ойдо — кинопрограмма. 15.00 — «Звездочет». 15.45 — «Ленин — журналист ба редактор».

Улаан-Удэ. 17.00 —«Байгал» — мэдээсэлэй программа (буряадаар). 17.30 — Илалтын 35 жэлэй ойдо. Данри Хилтухинай зохёон байгуулхы ажал тухай.

Москва. 18.00 — «Зураг бүхэндэнь — наран!». 18.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 18.30 — «Залуушуулай адресууд». 1-.30— «Таллинай аялганууд». 19.40 — Илалтын 35 жэлэй ойдо. «Несокрушимая и легендарная». «Агаарай сэрэгэй флот тухай» — телевизионно баримтата фильм (3-дахи фильм). 20.30 — «Время».

Улаан-Удэ. 21.05 —Илалтын 35 жэлэй ойдо. «Сталинградска байлдаанай дүлэн соо». Улаан-Удын телевиденийн студийн очерк. 21.25 — «Дуунтай уулзалга». (буряадаар дамжуулга). 21.55 — Илалтын 35 жэлэй ойдо. «Тракторна завод дайнай үедэ...»

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 17.00 — П. И. Чайковскийн түрэһөөр 140 жэлэй ойдо. «Сэдьхэлэй сэбэр эрмэлзэл» — телевизионно хүгжэмтэ фильм.

Улаан-Удэ. 18.00—Мультфильмнүүдэй программа. 18.30 — «Экран» — телевизионно суглуулба 19.30 — «Танай дурасуумэн». 19.55 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал. 20.05 — «Красные альпинисты» — телевизионно уран һайханай фильм (5-дахи ба 6-дахи серн). 20.55 — Соносхолнууд.

Москва. 21.05 — Театрта болоһон уулзалганууд. 22.30 — Шэнэ һонин.

СРЕДА, 7

РАДИО БА ТЕЛЕВИДЕНИИН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00 — «Время». 8.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.05 — «Приключения Электроника» — телевизионно уран һайханай фильм. «Мальчик с собакой» (3-дахи серн). 10.10 — Радиогой үдэртэ. «Радиореволюции» — телевизионно баримтата фильм. 10.40 — «Несокрушимая и легендарная» — телевизионно баримтата фильм. Агаарай сэрэгэй флот тухай (3-дахи фильм). 11.30 — Шэнэ һонин. 13.55 — Дамжуулгын программа. 14.00 — Шэнэ һонин. 14.20 — Улаан Хэрээһэнэй бүхэдэлхэйн үдэртэ баримтата фильмүүдэй программа. 15.35 — «Шатарай һургуули». 16.05 — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаһан эдир геройнууд. 16.35 — «Дурасхаал» — 40 — 60 онуудай совет монументальна искусство тухай. 17.05 — Узбегэй радио ба телевиденийн камерна оркестрэй концерт. 17.35 — «Горнистнууд, дохёогоо үгэгты!». 18.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 18.30 — Радиогой удэртэ. «Эрдэм наукын һонин».

Улаан-Удэ. 19.00 —«Байгал» — программа.

Москва. 19.30 — «Ажалай алдар солын туг дээрэ үргэн дабшагшад». 19.40— Илалтын 35 жэлэй ойдо. «Несокрушимая и легендарная». ПВО-гой сэрэгшэд тухай телевизионно баримтата фильм (4-дахи фильм). 20.30 — «Время». 21.05— «Ёхэ баледэй солиотнууд»— фильм- концерт.

Улаан-Удэ. 21.40 —Илалтын 35 жэлэй ойдо. «Сэнхир Дунай мүрэн шуһанһаа улайгаа һэн» — Улаан-Удын телевиденийн студийн очерк. 22.00 — Илалтын 35 жэлэй ойдо. «Баатаршалга». (буряадаар).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 19.00 — Ф. Шопен.

Улаан-Удэ. 19.30—«Агитаторнууд ба политинформаторнуудта». 19.50—«Красные альпинисты» — телевизионно уран һайханай фильм. (7—8—9—10-дахи серинүүд). 20.35—Соносхолнууд.

Москва. 21.40—А. Толстой. «Ород абари зан». 22.10—Шэнэ һонин.

ЧЕТВЕРГ, 8.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.55—Дамжуулгын программа. 8.00—«Время». 8.40—Үглөөнэй гимнастика. 9.05—Горнистнууд, дохёогоо үгэгты!». 9.35 — «Золотые ворота» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан ЧССР-эй хүгжэмтэ программа. 10.30—«Несокрушимая и легендарная». ПВО-гой сэрэгшэд тухай телевизионно баримтата фильм. (4-дэхи фильм). 11.20—Шэнэ һонин. 13.55—Дамжуулгын программа. 14.00—Шэнэ һонин. 14.15—Немец арадые гитлеровскэ фашизмһаа сүлөөлһэн үдэртэ. 14.40— «ПТУ-да ямар мэргэжэлдэ һургадаг бэ?». «Галта мэргэжэлэй һургуули». 15.10 —СССР Куба хоёрой хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 20 жэлэй ойдо. Кубын артистнуудай концерт. 15.40 — «Ород хэлэн». 16.10—«Онтохондо айлшаар»—«Цветик-семицветик» — телевизионно уран һайханай фильм. 16.55—«Олон түмэнэй Ленинскэ университет», «Социалис экономикые хүтэлбэрилгэ».

Улаан-Удэ. 17.25—«Байгал».

Москва. 17.55 — Футболоор уласхоорондын мүрысөөн. СССР—ГДР-эй сугуулагдамал командануудай нүхэд ёһоной уулзалга. 19.40—Забһартань «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 19.[illegible] —Илалтын 35 жэлэй ойдо. «Несокрушимая и легендарная». Ракетнэ сэрэгүүд тухай телевизионно баримтата фильм (5-дахи фильм). 20.30—«Время».

Улаан-Удэ. 21.05—Илалтын 35 жэлэй ойдо. «Фронтоо ерэһэн бэшэгүүд». 21.50 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 22.05—Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветерануудай захилаар концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 17.25—«Баатаршалга».

Улаан-Удэ. 17.55 — «1945 он» — телевизионно фильм. 18.50—«Красные альпинисты» — телевизионно уран һайханай фильм (11—12—13 серинүүд). 20.05—«Дайшалхы минихани нүхэд» — фильм-концерт. 20.55—Соносхолнууд.

Москва. 21.05—Радиогой үдэртэ зорюулагдаһан концерт. 22.30—Шэнэ һонин.

ПЯТНИЦА, 9 ИЛАЛТЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.55—Дамжуулгын программа. 8.00—«Время». 9.05—«Дариин үрөөр анхилһан хууданууд». Совет поэдүүдэй шулэгүүдые Москва хотын [illegible]рагшад уншаха. 9.35—«Х[illegible]ло, ойрын дуунууд». 10.[illegible] —«Несокрушимая и легендарная». «Ракетнэ сэрэгүүд тухай» — телевизионно баримтата фильм (5-дахи фильм). 11.05 — Үхибүүдтэ. «В то, далекое то»—уран һайханай фильм. Телевиденеэр түрүүшынь харуулагдаха. 12.20—Революционно дуунуудай [illegible]гаар. 12.30—«Мүнөөдэр — Илалтын һайндэр». Совет[illegible]скэ Союзай хоёр дахи [illegible]рой Советскэ Союзай [illegible]шал И. Х. Баграмян үгэ [illegible]лэхэ. 12.45 — «Илагша Фронтдо нүхэсэгшэдэй [illegible] 14.00 — «Мүнөөдэр— [illegible]дэлхэйдэ». 14.45—«Дэл[illegible]дээрэ ажабайдалай [illegible]мандахын түлөө»—уран [illegible]лэгэй долгин. 14.40—«И[illegible]тын түлөө эдэнэршье тэм[illegible] —телевизионно барим[illegible] фильм. 15.10—«Дайс[illegible] багшадай мүнхэ дурасха[illegible] —Совет Армийн уран [illegible]раашад. 15.30—«Барим[illegible]та экран». 16.25—Конц[illegible] 16.35—«Правда» газет[illegible] политическэ шэнжэлэ[illegible] Ю. А. Жуков уласхоор[illegible]дын асуудалаар хөөрэ[illegible]хэхэ. 17.20—«Фронтовик[illegible] —телевизионно барим[illegible] фильм. 18.20—«Фашизм[illegible]яа эсэргүү тэмсэлдэ ами [illegible]яа үгэгшэдэй мүнхэ дур[illegible]хаалда». «Минута соо ш[illegible]гүй байлга». 18.40—П. [illegible] Чайковскийн хүгжэм. 19[illegible] —Киноэпопея. «Освобож[illegible]ние»—«Последний штурм». 20.30—«Время». 21.05 [illegible] Табан жэлэй үнгэрһэн [illegible]но дахинаа уулзалга. [illegible]най ветерануудай мас[illegible]нуудта айлшалга. 22.30 [illegible] Шэнэ һонин.

СУББОТО, 10

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[illegible]

Москва. 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00—«Время». 8.50—Үглөөнэй гимнастика. 9.10 — «Будильник». 9.40—«Таанад, т[illegible]хидтэ». 10.10—Үхибүүдтэ. «Капитан Сорви-голова» телевизионно уран [illegible]най фильмын 1-дэхи с[illegible] 11.10—«Спортлотогой» [illegible]раж. 11.30—«Капитан С[illegible]ви-голова» фильмын 2[illegible]хи серн. 12.35—Номой [illegible]хэсоюзна выставкэһээ [illegible] портаж. 13.05—«Ила[illegible] автографууд». 13.50—«[illegible]най адрес—Советскэ Со[illegible] Волгограда дамжуулга.

Улаан-Удэ. 14.20 — «[illegible]атрта болоһон уулзалганууд» (буряадаар). 15.0[illegible] «Пионерия» — киножурнал.

Москва. 15.15—Драматическэ театрнуудай, киногой артистнууд 15.55—Чехословакие фашис булимтаргаһаа сүлөөлһөөр 35 жэлэй ойдо. ЧССР-эй телевиденийн программа.

Улаан-Удэ. 17.55 — «Илалтын 35 жэлэй ойдо. «Бидэнэр илалта тээшэ шанабди».

Москва. 18.45—Поэтическэ шэнжэлэгшэ Л. Вознесенский үгэ хэлэ[illegible] 19.15—«Илалтын удэр» концерт. 20.30—«Время». 21.05—Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Крылья Советов»—«Спартак». 23.[illegible] Шэнэ һ